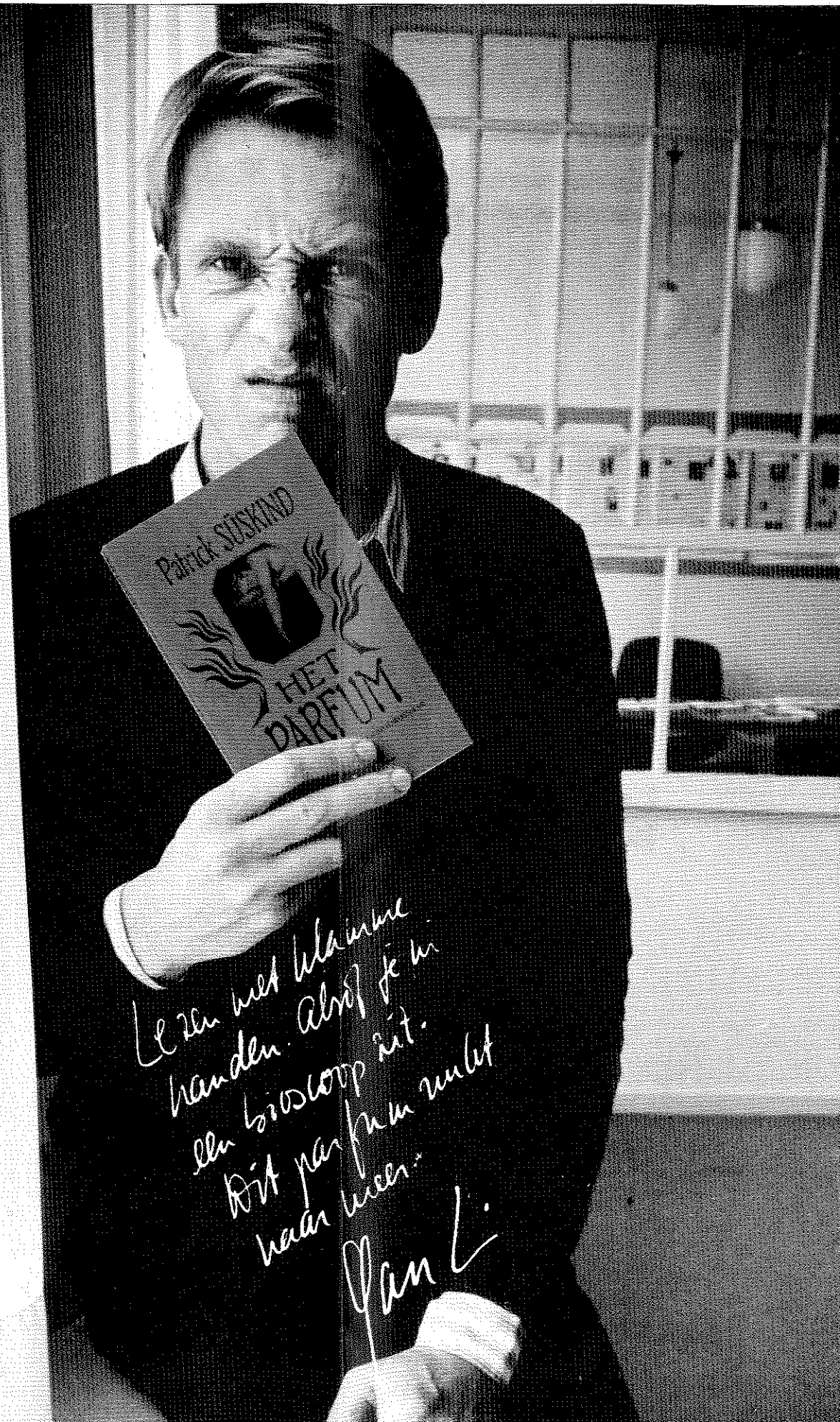

Jan Lenferink besnuffelt zijn favoriete thriller

Lezen met kleine
handen. Als je in
een bioscoop zit.
Dit parfum ruikt
naar weer.

Jan L.

Steye Raviez

THRILLERS & DETECTIVES

Onafhankelijk tijdschrift voor misdaadlectuur onder redactie van Theo Capel. Verschijnt 5 maal per jaar.

Redactie en Administratie: Nic. Maesstraat 139hs, 1071 PX Amsterdam. 6e jaargang, nummer 2, maart 1986. Prijs 4,25

Misdaad en een
Krantenmagnaat op blz. 20

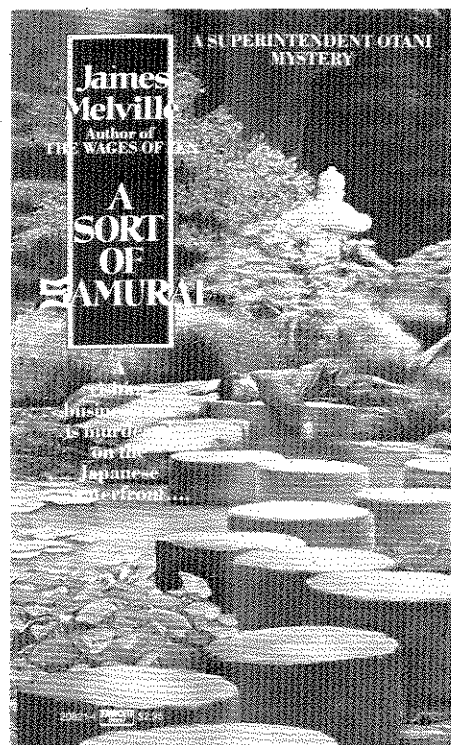

Het moordtheater
van Ngaio Marsh

Wachten op de dood,
een kort verhaal

Omslagverhalen

Het lijkt erg omslachtig. Eerst een foto-graaf opdracht geven om een ingewikkelde foto te maken van een dode man in een rode kimono die op de Japanse versie van een brug van stenen ligt tegen de achtergrond van een bloeiende azalea en ander weelderig groen. Vervolgens een kundig illustrator in de arm nemen om die een nauwelijks van de foto afwijkende kopie te laten schilderen. Wat omslachtig, denken dan veel uitgevers en beperken zich vervolgens tot het geven van de opdracht van de foto. Het effect dat de registratie van de cameralens geeft, is koud en gevoelloos en laat weinig of niets aan de fantasie over. Met het penseel ben je daarentegen in staat kleine nuances aan te brengen, hier en daar een schaduw te laten oplichten of eenvoudigweg zelfs een onnodig detail te laten verdwijnen. Nu is het zeker niet mijn bedoeling om als fotograaf een pleidooi te gaan houden om de fotografie als middel voor het vervaardigen van boekomslagen te verwerpen. Wel is het aan te bevelen om in het thriller-genre er een zekere terughoudendheid mee te betrachten. Juist bij dit soort

boeken is het zaak om de lezer zijn eigen fantasie te laten gebruiken en niet teveel te onthullen. Daarom is het goed dat hier de dode man op een afstand ligt. Op die manier blijft zijn gezicht nog enigszins anoniem en gaat het beeld niet al te zeer de strijd aan met de beschrijving van het personage door de auteur. Omdat veel uitgevers meer letten op wat de concurrentie doet en men elkaar het liefst naäapt, is het mogelijk dat er een nieuw soort omslag opduikt dat zondigt tegen het hierboven beweerde. Alles staat er even scherp op en personages worden liefst met studioflitsers aan de lezer gepresenteerd. Maar gelukkig verschijnen er ook nog boeken met omslagen die intrigeren. A SORT OF SAMURAI van James Melville (met zo'n achternaam moet je wel schrijver worden) is er zo een. Auteursnaam en titel bevinden zich linksboven in een eigen, fraai vormgegeven blok dat aan een inktsteen doet denken. Het lichtroze van het kader er omheen is terug te vinden in de bloeiende azalea vlak achter de man. De wijze waarop de S van SAMURAI is weergegeven versterkt het Japanse karakter van het geheel nog. Het is een subtiel grapje met een groot effect.

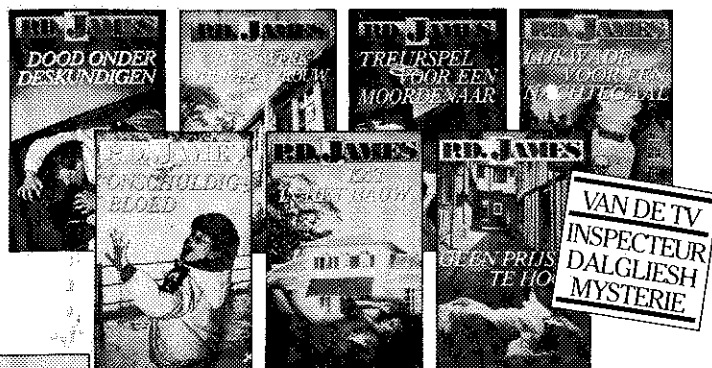
Steye Raviez

DE KONINGIN VAN DE MISDAAD HOUDT RESIDENTIE BIJ UW BOEKWINKEL

PD. James. De nieuwe koningin der misdaad. Schrijfster van een groot aantal klassieke speurdersromans. Twee daarvan met inspecteur Adam Dalgliesh in de hoofdrol werden verfilmd voor TV. Spannend. Een goed opgebouwde plot. En psychologisch trefzeker uitgewerkte personages. Uw boekwinkel heeft zeven titels in voorraad: Dood onder deskundigen, Geen prijs te hoog, Geen werk voor een vrouw, Kat in het nauw, Lijkwade voor een nachtegaal, Onschuldig bloed en Treurspel voor een moordenaar.

Elsevier

De boeken kosten
f19,90 per stuk.

P.D. JAMES

Hollandse Nieuwe

Super-Kit

Het scherpste wapen (Sijthoff, 28,50) is het tweede boek van Jan van Hout met in de hoofdrol Kit Holm, medewerker van de Bijzondere Inlichtingendienst Buitenland, een onderafdeling van de CRI. Als dekmantel opereert Kit als links journalist en hij publiceert met aanzienlijk succes in binnen- en buitenlandse bladen. Bij zijn eigenlijke werk – het infiltreren van terreurorganisaties – stuit hij op een mogelijke samenwerking tussen een Palestijnse terreurgroep en Duitse Neo-Nazi's, die gezamenlijk een groot aantal aanslagen in Europa zouden voorbereiden. Op de Neo-Nazi's is Kit bijzonder fel gebeten, want zij hebben een tijdje terug zijn vriendin vermoord. Hij heeft gezworen de daders te vinden zodat zijn werk en zijn persoonlijk verlangen naar wraak vloeiend in elkaar over gaan. Inlichtingen die hij krijgt van een Joodse wapenhandelaar met onduidelijke contacten met de Israëlische Geheime Dienst voeren hem naar Israël waar hij vele levensgevaarlijke situaties heldhaftig het hoofd biedt. Het geheel is een onderhoudend en afwisselend verhaal geworden, waarvan de ontknoping jammer genoeg nogal tegenvalt. (HKO).

Jan van Hout: journalistiek als dekmantel

In dit nummer

Het is even stil aan het Nederlandse front. Zou de vloedgolf Nederlandse misdaadromans aan het wegebben zijn? Van het nieuwe Genootschap van Nederlandse Misdaadauteurs is ook al niets nieuws vernomen. Gelukkig is er wel een driftig duo bezig de schim van Humphrey Bogart levend te houden.

De tweede Wereldoorlog en de Atoombom blijven vaste klanten, maar daarnaast blijft het hoofdzakelijk gaan om de slechte eigenschappen van de mens. De een krijgt een kick van onsmakelijk geweld (Lindsey), de ander blijft kwaadspreken tot de tong uit de mond wordt gerukt (Gosling). Ondertussen zitten 6000 automobilisten in een tunnel opgesloten (Friedman). Hoe verzint men het en hoe verzint je een naam als Ibarguengoita (geen pseudoniem). Liefhebbers van het Lamaïsme (Langley) zouden hem op het papiertje van hun gebedsmomentje kunnen schrijven of prevelen als mantra.

Bert Hiddema schreef het korte verhaal in dit nummer vol sfeer, droevenis en melancholie. Voor wie het zich kan herinneren.

Ook dit keer weer én een Britse en één Amerikaanse nieuwsbrief. Thrillers & Detectives wordt een mondiaal blad. Aandacht ook voor Ngaio Marsh, die aan het andere eind van de wereld woonde.

Schaduwrijk

De vergetelheid die de Nederlandse speelfilm voortdurend bedreigt, en vermoedelijk niet ten onrechte, heeft een geduchte tegenstander gevonden in uitgeverij Sijthoff. Voor de tweede maal heeft men hier een oorspronkelijk scenario laten omwerken tot een thriller. Met In de schaduw van de overwinning is dat Lucien Duzee (Sijthoff, 14,90) beter gelukt dan met De schorpioen, maar veel meer dan een spannend jongensboek is het niet geworden. Uit de berichten over de film zelf kreeg je de indruk dat de makers iets te vertellen hadden over eer, trouw, fatsoen, liefde en andere dramatische zaken. Daar blijkt in het boek niets van te kloppen. (TC)

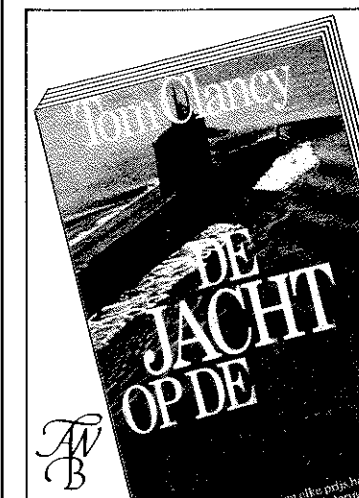
De jacht is geopend...

Tom Clancy DE JACHT OP DE RED OCTOBER

400 blz., f 27,50
ISBN 90 229 5468 4

Een ijzingwekkend verhaal, een internationale bestseller! De no. 2 bestseller van Amerika in 1985. Ergens over de bodem van de Atlantische Oceaan zoekt de Red October, Ruslands meest geavanceerde onderzeeboot, de weg naar de vrijheid. Amerika wil hem tegen elke prijs hebben, Rusland wil hem tegen elke prijs terug hebben. Het gevecht om de onderzeeër begint dan pas goed.

In iedere boekhandel.

thriller

Het werk van Ngaio Marsh

Dame zoekt speurder. Houdt van toneel en kunst

Ngaio Marsh: een tikkeltje romantiek en veel theater

Kort voor haar dood in 1982 voltooide Ngaio Marsh haar laatste detectiveroman **Light thickens**. Net als in haar andere boeken vormde hoofdinspecteur **Roderick Alleyn** van Scotland Yard het middelpunt. Het verhaal speelt zich af in een Londens theater waar op het toneel tijdens een uitvoering van Macbeth van Shakespeare één van de acteurs wordt vermoord. Zoals gebruikelijk onthult Alleyn na veel speurwerk de schuldige en ook in haar laatste boek vinden we de mengeling van kunst, de theaterwereld en moord die zo kenmerkend is voor het werk van Ngaio Marsh.

★

De schrijfster werd in 1899 aan het andere eind van de wereld geboren, in Christchurch op het Zuidereiland van Nieuw-Zeeland. Haar op het oog onuitsprekbare voornaam is autochtoon, maar zelf stamt ze af van een geslacht van immigranten.

Aanvankelijk volgde ze een opleiding tot kunstschilder, maar toen een rondreizend toneelgezelschap haar een baan als actrice aanbood, werd het theater haar echte grote liefde. De rest van haar leven bracht ze door met het produceren en regisseren van toneelstukken (veelal van Shakespeare), met name in Nieuw-Zeeland zelf. Vanaf 1932 kwam daar het schrijven van detectiveromans bij. Zelf zegt ze daarover in haar autobiografie **Black beech and honeydew 'half the year in the theatre and half writing detective-fiction'**. Wie nieuwsgierig is naar die andere helft van haar leven, kan de autobiografie maar beter niet lezen, want die rept verder nauwelijks over het schrijven.

Roderick Alleyn trad meteen op in dat eerste boek **A man lay dead** dat in 1934 verscheen. Hij (zijn naam ontleende Marsh aan een Shakespeare-acteur uit de tijd van de grote toneelschrijver zelf) wordt omschreven als een lange, magere, charmante gentleman-detective. In tegenstelling tot Hercule Poirot van Agatha Christie lost hij zijn zaken niet in zijn

eentje op, maar omdat hij een politieman is, maakt hij gebruik van de specialisten die het korps achter de hand heeft en van de politieroutine van Scotland Yard. Vanwege deze twee elementen in de oplossing van de misdrijven worden de detectiveromans van Ngaio Marsh wel gezien als een overgang tussen de klassieke Engelse puzzeldetectives uit de jaren '20 en '30 en de latere politieromans.

In de ruim dertig boeken die Ngaio Marsh aan Roderick Alleyn wijdde, komen we veel over hem te weten. Hoewel hij van adellijke huize is, kiest Alleyn na zijn studie in Oxford niet voor de diplomatie maar voor de politie. Dat is een voor zijn milieu minderwaardig beroep, zoals duidelijk door zijn broer, de diplomaat sir George Alleyn, wordt getypeerd, die over hem spreekt als *'my brother the bobby'*. Alleyn is niet zo'n snob. Hij is ook zeer belesen en geeft regelmatig blijk van kennis over de meest uiteenlopende zaken. Met de schrijfster heeft hij een liefde voor kunst en Shakespeare gemeen en mag hij graag uit diens stukken citeren. In verband met zijn afkomst raakt Alleyn regelmatig betrokken bij *upper-class* zaken en in tegenstelling tot een gewone politieman voelt hij zich daarbij natuurlijk op zijn gemak. Zijn gedrag als *gentleman* stelt de mensen op hun gemak en maakt de tongen los en zijn uitgebreide familie- en vriendenkring zorgen voor de nodige achtergrondinformatie.

In de eerste boeken wordt Alleyn terzijde gestaan door een soort 'Watson' in de persoon van de journalist Nigel Bathgate, maar gaandeweg neemt zijn ondergeschikte **inspecteur Fox** deze rol over. Fox is een forse, nuchtere politieman die altijd een bolhoed draagt en een meester is in aan de praat krijgen van het personeel in de huizen van de *upper-class*. Hij valt zijn baas dus prachtig aan. Zijn houding tegenover Alleyn is die van een bewonderende mindere. Vele boeken lang worstelt Fox met een cursus Frans op grammofoonplaat en is hij zeer ingenomen met de uitspraakcorrecties van Alleyn. Verder komen we in de boeken regelmatig Alleyns verstandige moeder Lady Alleyn tegen en zijn vrouw Agatha Troy. De steeds terugkerende sympathieke *tableau de la troupe* biedt de serielezer de zekerheid van het bekende en daarmee het fundament van het schrijverssucces.

★

In veel van haar boeken vinden we Marshs liefde voor en kennis van het theater terug. Soms speelt het verhaal zich geheel in het

theater af (bij voorbeeld in **Light thickens** uit 1982, **Enter a murderer** uit 1935 en **Death at the Dolphin** uit 1966) of heeft het met toneelspelers te maken (zoals in **Final curtain** uit 1947 of **False scent** uit 1959). Marsh schetst de lezer een levendig beeld van de voorbereidingen op een toneelstuk en van de repetities, de emoties, jalouzie en romances achter de coulissen. Dit alles lardeert ze met citaten uit Shakespeare en acteursbijgeloof, zoals het niet mogen citeren uit Macbeth en het verbod om op straffe van ongeluk te fluiten in de kleedkamers. Het grappige is dat van al deze zaken in haar eigen leven niets terug te vinden is. Althans uit haar autobiografie komt ze naar voren als een nobele oude vrijster (die onder meer zeventien jaar lang haar ziekelijke vader verzorgde) die geen stiekeme dingen achter de coulissen deed en geen enkele romance met man of vrouw heeft gehad en bij gebrek aan secundaire bronnen blijft dit beeld onaangetast.

Behalve in de liefde voor kunst bij Alleyn ventileert Marsh haar kunstzinnige achtergrond in Agatha Troy, de vrouw van Alleyn, die kunstschilder is. Agatha Troy wordt voor het eerst geïntroduceerd in **Artists in crime** uit 1938 en drie boeken later, in **Death at the bar** uit 1940 zijn de twee getrouwd. Het wordt een heel gelukkig huwelijk van twee intelligente mensen die ieder in hun carrière uitblinken. Tegen Alleyns zin wordt Troy in een aantal zaken betrokken, waarbij haar kennis van de schilderkunst en van het kunstenaarsmilieu elementen zijn die Alleyn helpen, zoals in **Clutch of Constables** uit 1969 dat over een zwendel met vervalste schilderijen gaat.

Ondanks haar liefde voor kunst en theater blijft het detective-element duidelijk zichtbaar in het werk van Marsh. Net als Agatha Christie schreef ze puzzeldetectives. Maar behalve aan een goed geconstrueerde intrige besteedde Marsh ook veel aandacht aan haar personages, waarvan er nogal wat rondlopen in haar boeken. De lezer krijgt op die manier wel alle informatie, maar door het aantal mogelijke verdachten blijft het moeilijk te voorspellen wie de dader is. Op klassieke wijze beginnen haar boeken vaak met een lijst van hoofdpersonen en een plattegrond van de 'moordomgeving'. Aan het eind van elk boek laat ze Alleyn een verantwoording van het geheel geven. Doordat het feitelijk bewijs vaak moeilijk is te leveren, kiest Alleyn regelmatig voor de reconstructiemethode in de hoop met dit dramatische middel de zenuwen van de moordenaar of moordnares aan te tasten. **Off with his head** uit 1956 is hiervan een goed voorbeeld. Hij laat op deze manier zien wie de gelegenheid tot het misdrijf had en geeft dan het motief erbij. Alleyn gaat altijd uit van de basisvragen 'Wie deed het? Waar? Met wat? Waarom? en Wanneer?' en werkt deze methodisch af.

★

Ofschoon Ngaio Marsh het grootste deel van haar leven in Nieuw-Zeeland heeft gewoond, zijn slechts enkele van haar boeken, zoals **Died in the wool** uit 1945 en **Clour Scheme** uit 1943, daar gesitueerd. Waarschijnlijk spelen haar meeste verhalen zich uit commercieel oogpunt in Eng-

land af. De meeste mensen zijn niet zo geïnteresseerd in wat er zich bij onze tegenvoeters afspeelt. Hoewel de boeken van Marsh vijftig jaar omspannen is van die halve eeuw weinig te merken. Alleyn wordt amper ouder dan ongeveer 47 jaar en de sfeer die uit de boeken opstijgt blijft die van het Engeland van rondom de Tweede Wereldoorlog. Deze sfeer, het puzzelelement en de vaste personages zorgen ervoor dat Ngaio Marsh in een adem wordt genoemd met Agatha Christie, Dorothy Sayers en Margery Allingham. Voor haar was wel de titel *'empress of crime'* gereserveerd (toen Engeland nog een imperium had), maar of ze daar zelf veel waarde aan hechtte, valt niet te achterhalen. In haar autobiografie heeft ze het voornamelijk over haar theatercarrière en haar vrienden en familie. De boeken komen nauwelijks aan bod. Het succes van haar detectives moet haar bij voorbeeld de nodige financiële armslag hebben gegeven om andere dingen te kunnen doen, maar ook over geld wordt niet gepraat. Dat was vermoedelijk *'not done'* in haar kringen, maar de eer en roem van haar bedenksels krijgen ook nauwelijks een plaats en dat wekt verbazing. Iedereen weet dat nergens grotere ijdelheden rondlopen dan in de toneelwereld. De mens Ngaio blijft zo een puzzel zonder oplossing. Voor de lezer is vermoedelijk belangrijker dat haar boeken nog steeds worden herdrukt en wie van een goed geschreven, een tikkeltje romantische, puzzeldetective houdt, zal er veel plezier aan beleven.

Hein Capel

ABONNEMENT

Er zijn nog abonnees die zich schuilhouden. Zwaaiend met een giro- of bankoverschrijvingsopdracht kunnen ze tevoorschijn komen, dan gebeurt hen niets. Als ze 18,25 bij het bedrag invullen en postgiro 5013940 tnv Verzendboekhuis De Thriller en het opdrachtformulier willen afstaan, krijgen ze zelfs vijf maal Thrillers & Detectives in de bus.

Thrillers & Detectives, voor het aangename kipevel.

Werk van Buitenlanders

Pastoraal

Bijna gelijktijdig met *De zaak Styles* waarin Poirot voor het eerst optreedt, heeft Sijthoff ook **Moord in de pastorie**, het eerste avontuur van Miss Marple, in een speciale goedkope pocketuitgave heruitgebracht (Sijthoff, 9,50). Het lijkt me een geschikt cadeau om een tiener met het werk van Agatha Christie kennis te laten maken. De prijs is goed en het boek zelf is nog steeds aardig, ofschoon ik keer op keer bij het herlezen van Christies licht geïrriteerd raak door de truc van de schrijfster om misdaden altijd maar weer in vereniging te laten doen. Zowel Poirot als Miss Marple hebben beiden met dat probleem te kampen. (TC)

In **De Prooi** van Catherine Aird, (Zwarte Beertjes, 7,—), nog niet zo lang geleden aanleiding voor de zoveelste mislukte Nederlandse film, wordt een 'weduwe' het slachtoffer van een verkeersongeval. Haar dochter komt er hierdoor achter dat haar moeder haar moeder niet was en dat er aan het ongeluk een luchtje zit, een zaakje voor inspecteur Sloan en zijn compaan Corsby die nog veel moet leren. Met het vinden van de identiteit van het meisje moet aan alle onzekerheid een eind komen. De non-descriptie speurder is niet slimmer dan de lezer, maar blijkt wel over een haarscherp observatievermogen te beschikken voor details die de niet Freudiaans geschoolde lezer zullen zijn ontgaan. Wel sympathiek en als verhaal redelijk overtuigend, maar nogal aan de vlakke kant en niet uitblinkend door adembenemend spannende momenten. (KK)

Inspecteur Sloan, die geplaagd wordt door een onbegrepen gevoel voor humor en een hoofdinspecteur die een cursus 'logisch denken' volgt, krijgen in **Zuster Anna zag niets komen** (Zwarte Beertjes, 7,—) te maken met een vermoorde non. Van de nood, dat alle nonnen op elkaar lijken, weet hij uiteindelijk een deugd te maken, zonder dat de lezer hem hierin helemaal kan volgen. Catherine Aird weet weinig origineels toe te voegen aan het klassieke who-dun-it genre. De personages krijgen weinig profiel, ondanks hun sluier en van de Engelse *country* komen we ook niet veel meer te weten dan dat er eiken staan. Geld blijkt uiteindelijk geen rol te spelen, maar als je je neerlegt bij het feit dat nonnen qualitate qua geen moorden plegen kun je er wel een paar aardige uurtjes mee doorbrengen. (KK)

Boevenstreken

De Tunnel van Hal Friedman (Spectrum, 19,90) is een spannend boek met een hoog tempo, flink wat humor van een weinig zachtaardig karakter en hoofdpersonen met genoeg menselijke trekjes om de aandacht vast te houden.

Een aantal zware criminelen, waarvan de meesten de elektrische stoel wacht, ontsnappen op spectaculaire wijze uit de gevangenis. Onder hen bevindt zich een oude man waarvan niemand begrijpt waarom de zware gevallen nu speciaal hem willen meehebben. Om hun vrijheid niet in armoede te hoeven genieten hebben de misdadigers al in de gevangenis een plan uitgewerkt om aan veel geld te komen. De Brooklyn Battery-tunnel, de langste tunnel van de V.S. die is uitgehouwen in keiharde rotssteen, wordt hermetisch afgesloten en zo worden een kleine 6000 automobilisten gegijzeld. Een bedrag van vijf miljoen dollar is noodzakelijk om te voorkomen dat de boeven hen als ratten laten verdrinken. De rol van de oude man wordt nu ook duidelijk. Als het gaat spannen kan hij het verhaal met een gigantische klap beëindigen. (HKO)

Macho

Het verraad van een gangster van Auguste Le Breton (Loeb, 14,50) is het prototype van een Franse misdaadroman uit de jaren vijftig. Als *Du Riffi als Parijs slaapt* is het vroeger al eerder verschenen en onder een soortgelijke titel is het ook verfilmd. In het kleurrijke milieu van pooiers, cocaïne-snuivers en juwelendieven staan Noordafrikanen, Italianen en Corsicanen elkaar dagelijks naar het leven. Een verkeerd woord is voldoende om de vlam in de pan te laten slaan. Allen hebben de oogopslag van Alain Delon en het humeur van Lino Ventura en hun I.Q. is recht evenredig aan het aantal overgebleven kogels in hun patronenmagazijn. De meisjes hebben de namen van schoothondjes en hun status is niet veel hoger. Als Tony 'de Stefanoot' (?) uit de gevangenis komt, organiseert hij een gigantische juwelenroof, maar een concurrerende bende Arabieren, ook wel Noordafrikanen of Mohammedanen genoemd, slagen erin de buit in handen te krijgen. Wanneer de rook is opgetrokken kampt de Parijse onderwereld met een ernstig personeelstekort. Het is een boek zonder dubbele bodems en gepseudologiseer. Er zit geen woord Frans bij. (GJT)

Jorge Ibargüengoitia (voorzichtig lezen, deze naam) is een aardige nieuwe verschijning op de Nederlandse thrillermarkt. Inmiddels is deze Mexicaanse schrijver bij een vliegtuigongeluk overleden en zal het daarom wel bij een vluchtige kennismaking moeten blijven. In **Twee misdaden** (Sijthoff, 19,50) vertelt ene Marcos hoe hij plotseling, om onduidelijke redenen, een voortvluchtige wordt. Hij zoekt een veilig heenkomen bij een rijke oom op het platteland en raakt van de regen in de drup. De oom is invalide en wordt door familie verzorgd die het op de erfenis hebben gemunt en daarom neef Marcos niet graag zien komen. In de kring van de familie spelen zich leuke taferelen af en Jorge I. beschrijft ze vaardig. Zo gaat Marcos op een avond met zijn pik in de aanslag op bezoek bij zijn nichtje. Als hij daar niet helemaal zijn zin krijgt, gaat hij op de terugweg maar bij haar moeder langs. Ik bedoel maar, zo leer je uit zo'n boek ook nog wat *macho* feitelijk betekent. Helaas gaat halverwege het boek de rol van de verteller over op een derde en dat haalt de vaart wat uit dit aardige boek. (FH)

East of Everest heette het boek van Bob Langley uit 1984 en die titel loopt een stuk beter dan de Nederlandse **Ten Oosten van de Mount Everest** (Hollandia, 24,90). Het boek beschrijft een eigenaardig, maar zeer leesbaar verhaal. Een CIA-agent die geacht wordt te zijn omgekomen in Tibet tijdens terroristische activiteiten tegen Rood-China, blijkt ineens nog steeds een éénmans guerilla-oorlog tegen dat land te voeren. De Amerikanen die thans op goede voet met China leven, weten zijn vrouw over te halen om hem op te gaan sporen. Met hulp van een in Nepal gestrande piloot lukt dat, maar haar echtgenoot is evenwel zo onder de invloed van het Tibetaanse geloof van de Dalai Lama gekomen dat hij besluit in Tibet te blijven. Afgezien van een aantal pseudo-verheven beschouwingen over de zuiverheid van het Lamaïsme gaat het om een vlot geschreven avonturenroman die het verdient zijn weg naar de liefhebber te vinden. (WV)

TWEE MISDADEN

JORGE IBARGÜENGOITIA

ROMAN

Vroege Verhalen

Onder de titel **De eenzame zee** bracht Elsevier een aantal verhalen van Alistair MacLean bijeen. (Elsevier, 19,90). Het betreft verhalen die door deze bekende schrijver in de loop van de laatste dertig jaar zijn geschreven en her en der gepubliceerd. Het boek begint met zijn eerste proebersel uit 1954, getiteld *De Dileas* en evenals de andere gaat het zo goed als uitsluitend om zaken die zich in oorlogsomstandigheden (1940-1945) op zee afspelen. De titel is eigenlijk niet erg toepasselijk. In de meeste verhalen is de zee niet eenzaam, maar zit hij stikvol duikboten, vrachtschepen, lichte en zware kruisers, slagschepen en vliegtuigen erboven. Het is in dit bestek niet doenlijk de verhalen afzonderlijk te beschrijven. Ik volsta met de constatering dat ze zeer uiteenlopend zijn van lengte en kwaliteit. Sommige lezen heel prettig, maar andere zijn daarentegen nogal saai. Dat typeert een verhalenbundel nog wel eens en dus ook hier. De bundel is wel een uitkomst voor lezers die zich maar een korte tijd tegelijk willen ontspannen. (WV)

Waarom de keurige bundel **Geen gelazer achteraf** van Frederick Forsyth in de serie *Zwart en Hard* is opgenomen is een raadsel (Loeb, 14,50). De vier verhalen zijn nogal bedaad en van het type waarin de pointe zich pas in de laatste alinea aan de lezer openbaart. Het feit dat ze eerder in *Playboy* zijn verschenen, heeft geen relatie met hun zinnenprikkend gehalte. Het eerste verhaal gaat over een kantoorclerk die in de problemen komt nadat hij voor de eerste keer van zijn leven naar een andere vrouw heeft gekeken; het tweede over een lijk dat twintig jaar te oud is; het derde is meer een spookverhaal en in het laatste (titel)verhaal verknalt een huurmoordenaar letterlijk zijn opdracht. Het zijn degelijke, afgeronde verhalen, waar Forsyth echter niet doodmoe van zal zijn geworden. (GJT)

Oorlogsgeweld

Het zwaard van Damocles, een verhaal van Elleston Trevor, die ook bekend is als Adam Hall, (Hollandia, 24,90), begint in de zomer van 1939 in Engeland. Het jaartal doet al vermoeden dat het geheel zich in de oorlog zal gaan afspelen en dat doet het dan ook. Martin Brinkman's zuster zit in Duitsland en is geheel onder de indruk van Hitler. Als ze gedwongen wordt naar Engeland terug te keren, pleegt ze zelfmoord. Martins haat tegen het Duitse imperium neemt hierdoor nog meer toe en hij laat zich dan ook over halen te infiltreren in het Duitse Rijk. Aldaar probeert hij de totale vernietiging van de beschaafde wereld te voorkomen. Er wordt verhaald hoe het tijdens de oorlog in Duitsland was en hoe geprobeerd werd er de boel te saboteren. Dit alles doorspekt met een vleugje romantiek. Voor de liefhebbers van de oorlogsthriller. (RK)

De oorspronkelijke uitgave van **De vrees voor de voltrefter** van Douglas Terman (Bruna, 26,90) verscheen al in 1977, maar zijn Nederlandse uitgever gaf er de voorkeur aan eerst het latere *Het spel met de hulzen* uit te brengen. Dit keer gaat het om een KGB-intrige om de Verenigde Staten van binnen uit murw te maken. De KGB weet een lid van het *Congress* onder zijn invloed te krijgen en als kandidaat voor het presidentschap te coachen, daarbij de eenzijdige ontwapening predikend. Het verhaal spitst zich in belangrijke mate toe op de privé-vlieger van de politicus die piloot is geweest in de Vietnamoorlog. De locatie van het verhaal is deels het Caraïbisch gebied en deels de kust van de Canadese provincie Brits Columbia, waar met de grootste moeite een kernbom

HOUDT U VAST: DE NIEUWE HANK STAMMERTHRILLER IS ER!

Theo Capel
KWADE TROUW

Een plastisch chirurg veroorzaakt niet weg te werken littekens

Theo Capel
KWADE TROUW

De (vierde) thriller van Theo Capel begint boven de Athenaeum Boekhandel in Amsterdam, is aldaar te koop voor f 17,90, maar tevens in iedere boekhandel in Nederland en Vlaanderen.

Lees ook de andere Hank Stammerthrillers: WEGGEGOOID GELD (ook als Thrillerpocket), KLEIN VERDRIET, BIJTEND SPUL.

VEEN, UITGEVERS UTRECHT

onschadelijk wordt gemaakt. Het geheel is een uitermate spannend boek geworden. Het is zeer vlot geschreven, waarbij men de politieke onwaarschijnlijkheden van een uitermate verarmd en slap Amerika tegenover een rijk en geniaal opererend Rusland moeiteloos op de koop toe neemt. (WV)

De pocha waarmee Tomas Ross en Maj Sjöwall boeken presenteren van topauteurs is een beetje afstotend, maar wie bereid is dat voor lief te nemen doet met **Bloedige finale** van Christopher Hudson (Spectrum, 19,90) geen slechte koop. In het Chili van Pinochet raakt een Amerikaanse ambassadefunctionaris onder de indruk van het leed dat om hem heen wordt aangericht. Zijn betrokkenheid gaat uiteindelijk zo ver dat hij uit zijn rol valt en aansluiting zoekt bij het verzet tegen het regime. Dat verzet is bezig een geheime wapenleverantie van de Amerikanen te saboteren en de poging van de functionaris om een onschuldige die hierbij het slachtoffer dreigt te worden, te redden, is gedoemd te mislukken. Hij zoekt echter het nutteloze gelijk van een martelaar en Hudson beschrijft zijn teloorgang heel mooi. Het boek is overigens eerder verschenen als *Daad tegen het verraad*, zoals de uitgever netjes aangeeft. (FH)

Amechtig

Telkens wanneer ik **Corruptie** van Fridrikh Neznansky (Luitingh, 24,90) weer ter hand nam, moest ik me helemaal opnieuw oriënteren. Het aantal acteurs in deze 230 bladzijden tellende roman is zo groot dat de lijst van belangrijke personages voorin amper voldoende steun geeft. De opbouw van het boek dat uit vele kleine fragmenten bestaat, draagt ook al heel weinig bij aan de vaart in het verhaal. Zo wordt lezen gewoon hard werken! Een jonge rechercheur, die in Rusland assistent-officier commissaris heet, raakt naar aanleiding van een dubbele moord verstrikt in een zwendelaffaire die zijn weerga niet kent. De allerhoogste bazen komen er aan te pas en het is altijd leuk te lezen hoe slecht die zijn, maar ook in Moskou lopen integere mensen rond en assistent-officier commissaris Aleksandr Borisovitsj Toeretsky (zo komt een boek wel vol!) heeft het geluk onder één van hen te mogen dienen. Neznansky's kijk op de corruptie in de Sovjet-Unie maakt een geloofwaardige indruk, maar het beeld dat hij schetst is een beetje onoverzichtelijk. Daarbij heeft hij erg veel woorden nodig om het geheel uit de doeken te doen. In Chandlers L.A. was de corruptie allemaal veel beter te zien, een argument te meer voor *the American way of life*. (FH)

De **zondebok** van Paul Orum is een zeer traag verhaal waarin scherpzinnig speurwerk en actie zonder enig verzet hun plaats af hebben gestaan aan het psychologiseren en de droefgeestige mensenkennis van de hoofdpersoon, inspecteur Jonas Morck. (Spectrum, 19,90).

Een aantrekkelijke verpleegster wordt gewurgd en ernstig mishandeld aangetroffen. De verdenking valt onmiddellijk op een jeugdige, halfdebiele gluurder die zich voortdurend in de buurt van de vrouw ophield. Zijn gedrag na de arrestatie versterkt de verdenking nog meer, maar Morck voelt aan zijn water dat er iets anders aan de hand is. Veel gewroet in het verleden van het meisje levert hem tenslotte nog een paar verdachten op. Daaruit weet hij tenslotte door middel van een psychologische tour-de-force waarvoor een psychiater zijn vingers zou afbijten, de juiste te kiezen. (HKo)

De intrige van **De streken van de vos** van Antony Hyde (Luitingh, 27,90) is weinig alledaags. Een Amerikaanse journalist wordt door zijn ex-vriendin gevraagd om haar vader op te sporen die opeens in het niets is verdwenen. Dat leidt tot een speuractie die gelijktijdig een les in aardrijkskunde en in geschiedenis wordt en op de achtergrond smeult nog net zichtbaar het vuur van de Russische revolutie. De vader van de vriendin was bonthandelaar en had zo goede connecties met de Bolsjewieken. De journalist moet om de waarheid te achterhalen naar Halifax, Nova Scotia (een Canadese provincie) en naar Povonet, het begin van het Belomorkkanaal (boven Leningrad, USSR), allebei plaatsen die ik nog nooit eerder in een thriller ben tegengekomen. Ondanks de bijzondere intrige en de oorspronkelijke route van de hoofdpersoon kreeg het verhaal me niet echt te pakken. Het kwam misschien door de iktijl die voor dit soort dikke thrillers (350 bladzijden) minder geschikt is. Op die manier loop je meer amechtig achter de hoofdpersoon aan te sjokken dan dat je geïmponeerd raakt door de weidsheid van het verhaal. (TC)

Veile Vrouwen

In de *private eye*-boeken van Stuart Kaminsky weet de schrijver niet alleen het speurderstype goed te herscheppen, maar laat hij ook historische personages onder hun eigen naam optreden. Dat betreft uiteraard Hollywood-sterren in de tijd rond 1940, want waar anders dan in de filmwereld moet een *private eye*-roman zijn gesitueerd. **Kogel voor een ster** en **Moord op de weg naar Oz** (Zwart Beertje, 7,-) zijn genoeglijke boekjes hoewel het

schlemielige krakter van speurder Toby Peters er wel erg dik bovenop ligt. Hij is niet knap, heeft geen mooie auto en toch vallen de vrouwen op hem. Iedereen begrijpt dan dat het hen ergens anders om te doen is, behalve sukkel Peters.

In **Moord op de weg naar Oz** komt Raymond Chandler hem zelfs nog te hulp, die net in een foyer van een appartementenbouwwoning inspiratie zat op te doen. *Marlowe* heeft Kaminsky op zijn beurt niet tot schrijven gebracht. Peters is meer van het type van de speurders die Hammett en andere superrealisten bedachten. (TC)

Mens versus Mens

In **Jones versus Jones** (Luitingh, 28,50) voert Stephen Greenleaf in plaats van zijn vaste held John Marshall Tanner de advocaat D.T. Jones ten tonele. Jones is een middelbare *loser*, die een goede carrière heeft laten schieten voor hulp aan in de steek gelaten echtgenotes. Zelf is hij ook gescheiden, hij heeft een dochter en een dement moeder, drinkt en wedt op sportwedstrijden.

Je ziet al lezend Paul Newman voor je in *The Verdict*. (In het begin van het boek heb ik zelfs voor de zekerheid even opgezocht of het geen vertaling hiervan betrof. Dit bleek niet het geval.)

De titel kan zowel slaan op Jones' zelfdestructieve gedragingen, als op de ambiva-

lente verhouding die hij met de voormalige mevrouw Jones heeft. Een verhaal is er niet echt. De advocaat krijgt op één en dezelfde dag drie zaken aangeboden die zijn aandacht gelijkmatig opeisen. Hij behandelt ze zoals hij zich door het leven slaat: enigszins klunzig, maar toegewijd en naar vermogen. Greenleaf heeft geen zonnige visie op het vrijgezellenbestaan. We kunnen het Jones dan ook niet eens kwalijk nemen, dat hij het uiteindelijk nog maar een keer met zijn ex probeert. (HKg)

Weer een Spenser verhaal van Robert B. Parker. De oorspronkelijke titel is *Valediction*, in het Nederlands hebben ze er **Moordsekte** (Spectrum 19,90) van gemaakt, een titel die de lading niet echt dekt. Spenser zit behoorlijk in de put; zijn geliefde Susan is vertrokken. Om zijn zinnen te verzetten stort hij zich op de opdracht een zekere Shelley op te sporen. Hij vindt haar bij een religieuze sekte, waar ze geheel vrijwillig zegt te vertoeven. Opdracht voltooid, maar Spenser kan het niet nalaten zich wat meer te verdiepen in deze sekte, met alle gevolgen van dien. Het boek is spannend, geestig, en dus niet ten onrechte door Ross en Sjöwall bekroond met 5 sterren. (RK)

S I G N A L E M E N T

Thrillers & Detectives verschijnt 5 maal per jaar, in januari, maart, juni, september en november. Een abonnement voor 5 nrs. kost f 18,25 over te maken op postgiro 5013940 tnv Verzendboekhuis De Thriller te Amsterdam. Het gaat dan met het eerstvolgende nr. in.

Voor België kost een abonnement 425 fr. (incl. porto). Betaling dient vooraf te geschieden op PCR 000-0592006-15 tnv Boekhandel Walry, Zwijnaardse steenweg 6, 9000 Gent. Via deze boekhandel zijn ook losse nrs. te koop voor 85 fr. (excl. porto).

Voorgaande nrs. zijn te verkrijgen door overmaking van f 4,50 per nr. (incl. extra porto). Sommige nrs. zijn uitsluitend nog als fotokopie te krijgen. Geef aan als men dat niet wenst.

Alle boeken die in Thrillers & Detectives worden besproken, zijn in iedere boekhandel te krijgen en desgewenst ook via Thrillers & Detectives leverbaar. De bestelbon op deze pagina kan daarvoor (als voorbeeld) dienen.

Een abonnement dient vooruit te worden betaald. Maak hiervoor zoveel mogelijk gebruik

van de toegezonden acceptgiro. Het zenden van een rekening kost f 1,25 aan administratiekosten.

In Nederland is Thrillers & Detectives op diverse plaatsen los te koop. De prijs per nummer wordt door de wederverkoper vastgesteld met minimum van f 4,25

Aan dit nummer werkten mee: Marianne Bernard, Hein Capel, Martijn Daalder, Frits Hoorweg, Hans Knechtmans, Roselle Kommers, Hans Kooijman, Gert-Jan Thomassen, Bert Vulsje, Wim Voster en Rob van 't Wel.

Eindredactie: Theo Capel
Vormgeving: Steye Raviez
Grafische verzorging: GCA Drukwerk

Alle correspondentie te richten aan: Thrillers & Detectives, p/a Nic. Maesstraat 139hs, 1071 PX Amsterdam

VD: importeur van Ditmar
NL: importeur Nilsson & Lamm

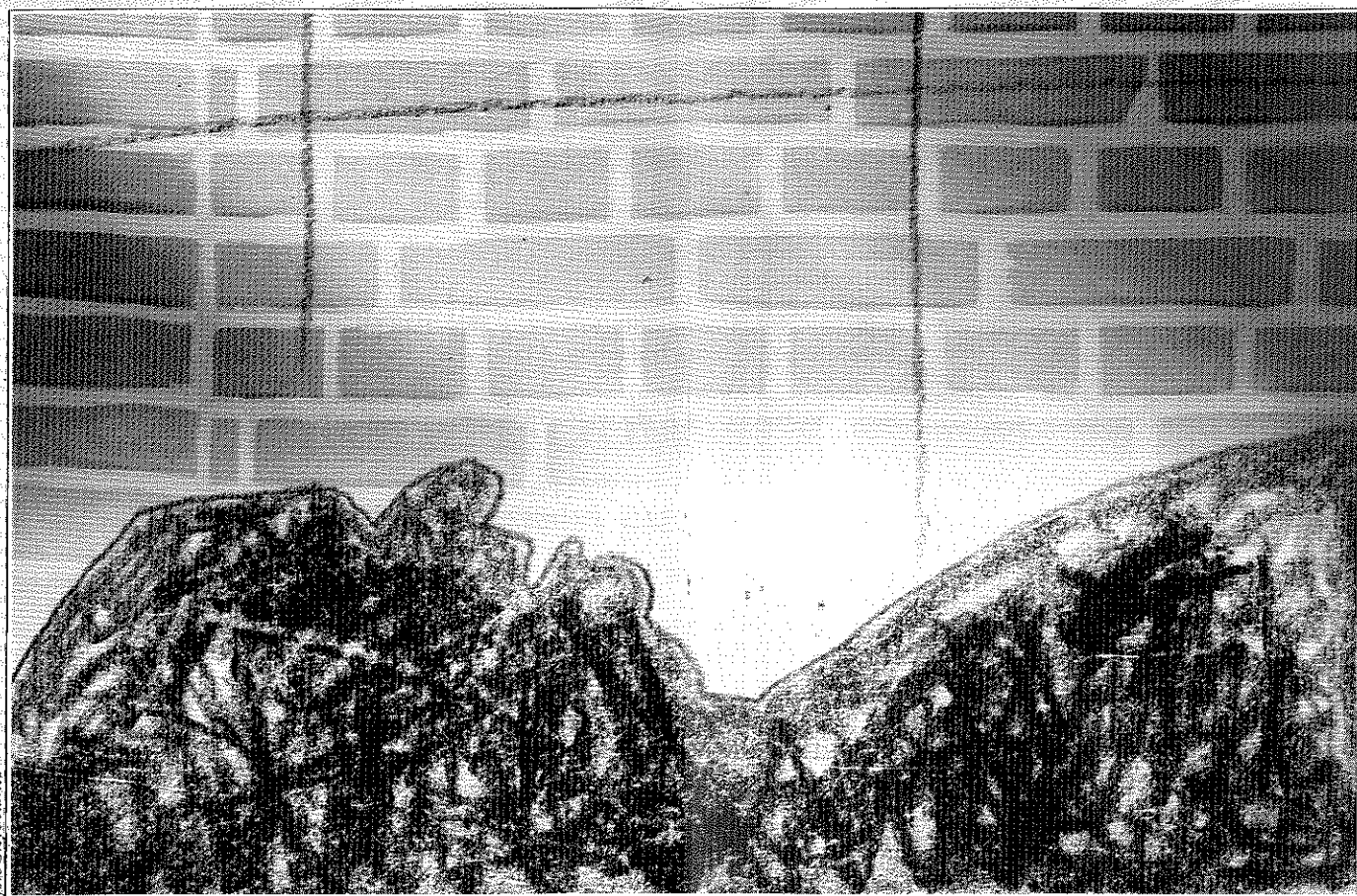

Foto Steve Rauter

Rien ne va plus

KORT VERHAAL DOOR BERT HIDDEMA

Het raam kijkt uit op een blinde muur aan de overkant van een doodlopende steeg. Een fabriekssirene overstemt de staccato geluiden van deksels die op vuilnisemmers gegooid worden en het hek dat daarna tandenknarsend dichtgaat. Op slot. Het dringt niet tot de man door. Hij heeft evenmin oog voor de zonnestralen die, net als gisteren, cergisteren en de dagen daarvoor, een patroon op de muur werpen van een voorwereldlijk beest, bij nader inzien een beer die op z'n achterste zit. De man doet zelt, murmelt onhoorbaar. Soms snurkt hij. Als hij wakker wordt weet hij niet waar hij zich bevindt.

Hij ligt naast het raam. Achter zijn hoofd hangt een kalender van vorig jaar met een kleurenfoto van een zeilboot. De man is zo oud dat niet uit te maken is welke leeftijd hij exact heeft. Zeventig is voor hem een getal zonder betekenis geworden, aan de tachtig zal hij niet meer toekomen. Woorden als oud, vroeger, morgen en tot ziens, zeggen hem niets.

Mensen die vroeger foto's van hem in de kranten zagen, zouden hem niet herkennen. Zijn wangen zijn ingevallen, zijn schouders hangen en als hij nog zou kunnen lopen, zou zijn pantalon om zijn benen zwabberen. Vroeger liep hij met zware stappen. De bure

hebben hem menigmaal vervloekt als hij de trappen opliep, want hij kwam soms bij nacht en ontij thuis. Hij was zo sterk als een os. 'Te dik,' volgens de doktoren die hij nooit vertrouwd heeft. Zijn vrouw kookte trouwens te copieus en een glas wijn of pruimengenever heeft hij nooit kunnen laten staan. Om maar te zwijgen van het bier uit de tap van de *brasserie*.

'Pijp!' zei hij een tijdlang toen hij nog kon zitten. Hij is allang vergeten hoe zijn vrouw hem op een avond uit het brandende bed sleurde, nadat hij met zijn onafscheidelijke pijp in slaap was gevallen.

Hij bezat reeksen pijpen. Nu zou hij elke dag tien keer met roken kunnen stoppen. Hij zou zijn tabakszak niet meer herkennen, al stond hij naast hem op het nachtkastje.

Hij heeft geen idee hoe lang hij hier is. De *blackbox* van zijn leven – namen, data, plaatsen, gebeurtenissen, gezichten – is in de mist verdwenen.

Soms lijkt hem iets te binnen te schieten en dan zoeken zijn handen in de zakken van zijn pyamajasje naar muntjes voor de telefoon, maar ze vinden niets anders dan de leegte in zijn hoofd.

Ondanks dat hij zijn vrouw geestelijk ontgroeid was, is hij haar voor zover bekend nooit ontrouw geweest. Hij sliep doorgaans uitstekend en hij was een man met vaste gewoontes als om acht uur opstaan, tussen de middag thuis eten (waarbij hij meestal het woord voerde) en vergeten waar hij zijn pantoffels had gelaten. Soms zong hij in het bad. Hij was een typische *bourgeois* ondanks, of misschien dank zij, de aard van zijn werk.

Hij genoot van kleine pleziertjes als op het achterbalcon van de bus staand naar de voorbijgangers te kijken, 's morgens door de nog lege straten van Parijs te wandelen, door de lange gangen van zijn bureau te lopen, langs de deuren van de kamers die openstonden, terwijl hij luisterde naar de stemmen van zijn ondergeschikten. Hij zat graag in de kleine cafeetjes bij schutsluizen vol mannen met rubberlaarzen en zeemanspetten en hij frequenteerde donkere pijpeladen met stamgasten, zaagsel op de vloer en de geur van pernod in zijn neus, terwijl hij op de toonbank leunde. De cabarets op Montmartre met stripteasedanseressen, pooiers, en bezoekers, rijp voor de slacht achter de champagnekoelers, kende hij op zijn duimpje en in gelegenheden als *La Sardine* en het Elzasser restaurant in de *Rue d'Enghien* waar hij met zijn vrouw zuurkool at, werd hij met *égards* behandeld.

Zijn werk bracht hem door heel Frankrijk, van Nice tot Vlaanderen, en menigmaal in het buitenland. Hij was gewend dat mensen plotseling zijn leven binnendrongen, zich gedurende enkele dagen of weken aan hem opdrongen om dan weer te verdwijnen in de anonieme massa. Hoe vaak was het niet gebeurd dat hij dagenlang geen tijd had om te slapen en dat hij thuiskwam, terwijl zijn vrouw al sliep en hij haar wakker maakte? 'Ben jij het?' zei ze dan stevast en deed de lamp aan het hoofdeinde van het bed aan om van zijn gezicht te lezen hoe zijn stemming was.

Extreme weersomstandigheden als tornado's, slagregens, mist, rukwinden en hittegolven, kortom het weer waar de kranten de volgende dag over schreven, waren voor hem een uitdaging. Hij hield van sneeuw, omdat die hem deed denken aan zijn kindertijd.

Nu kan hij de deur niet meer uit. Aanvankelijk ergerde hij zich aan het interieur van zijn kamer. De verlichting en de kunststoffen vond hij te koud, te modern, te onpersoonlijk.

Maar ze lieten hem geen keus.

Het interesseerde hem niet hoe de rest van het gebouw eruit zag en welke verhalen de andere patiënten te vertellen hadden. In betere dagen zou hij zonder omwegen een kijkje hebben genomen en zijn neus gestoken hebben in zaken die hem niet aangingen, maar toen ze hem hier brachten, was hij daartoe niet meer in staat.

Hij eet niet of nauwelijks. Als hij een hap heeft genomen, vergeet hij de rest tot de verpleegster (dezelfde? een ander? hij weet het niet) hem berispelend toespreekt.

'Oui,' zegt hij dan.

Hij is zo mak als een lammetje. Hij zegt op alles ja. Andere woorden bestaan niet voor hem.

Het is na zijn pensionering begonnen. Uitgerekend in maart, de maand die zijn vrouw en hij prefereerden omdat de lucht dan zuiver en frisser was, hadden ze hun appartement in Parijs opgegeven en zich teruggetrokken in Meung-sur-Loire, waar ze een huisje hadden gekocht, waarin ze werkten tijdens zijn vakanties.

Hij was dol op knutselen. Zij hield ervan naar hem te kijken en te luisteren naar zijn gebrom als ze over iets praatte dat hem niet interesseerde.

Aanvankelijk had men gedacht dat hij heimwee had naar Parijs, maar aangezien hij geboren was op het platteland en hij dikwijls genoeg gezegd had dat de stad, die werd overwoekerd door wolkenkrabbers, uitlaatgassen en toeristen, hem meer en meer was gaan tegenstaan, nam men aan dat hij zijn werk miste.

Zijn werk was echter het domein geworden van specialisten en geleerden. Overwegend lieden van goede huize, zakelijke man-

nen als Caméliou, die gestudeerd hadden en zich alleen maar druk maakten om de publieke opinie, artikelen in de kranten en de reacties van ministers, die op hun beurt aan de volgende verkiezingen dachten.

Iedereen bemoeide zich ermee en allemaal dachten ze het beter te weten dan hij. De gemoedelijkheid was weg, het wederzijds respect en – hoe gek het ook klinkt – de sportiviteit.

Hij was uitgerangeerd. Hij had zich ontheemd gevoeld. Oud. Overbodig. Hij zag het aan de gezichten van de automobilisten als hij niet snel genoeg de straat overstak. Hij hoorde hun claxons en reageerde het af door zich te ergeren aan de kleding van de jeugd, hun luid schallende transistorradios en hun gebrek aan manieren.

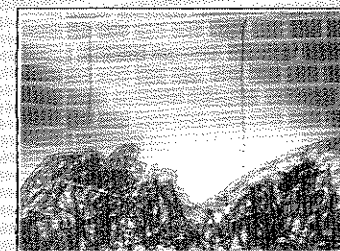
Hun vrijheid.

Hij sprak niet meer met voorbijgangers. De manier alleen al, waarop ze tegen hem praatten.

Alsof hij een kind was. Een lastig kind.

Oh ja, hij zag er gezond uit. Vandaar dat zijn vrouw niets in de gaten had. Ze dacht te weten wat hij doormaakte. Zelf had ze nooit een dienstmeisje willen hebben, al konden ze zich dat financieel gemakkelijk permitteren, omdat ze zich dan lui en overbodig voelde en als de werkster kwam (enkele ochtenden per week) had ze dikwijls zelf het zware werk al gedaan.

Voor de rest leefde ze alleen voor hem. Ze had altijd uit het raam gekeken of hij eraan kwam en het gebeurde maar zeer zelden dat ze niet thuis was en het eten niet klaar had. Als hij opbelde om te zeggen dat hij door moest werken (meestal als het eten al verpiept was) kwam er geen klacht over haar lippen. Op zondag, als hij naar zijn werk moest, ging ze weer naar bed. Niet om te slapen, maar om het gevoel te hebben dat het echt zondag was. Zij miste Parijs. De straten, de drukte, het lawaai van de karren en auto's, de markten, de kinderen die ze zag opgroeien, de honden en katten van de burens, de winkeliers, hun huis dat nog net zo gemeubileerd was als toen ze erin trokken en hun maandelijkske diners op woensdagavond bij de Pardons aan de *Boulevard Voltaire*.

Ze had zich altijd weggecijferd en hem vertroeteld, verwend en bemoeid alsof dat de normaalste zaak van de wereld was.

Hij was vergeetachtig geworden. Meestentijds zweeg hij en zat hij maar te staren in zijn stoel. Niet alleen haalde hij steeds vaker gebeurtenissen, namen en gezichten door elkaar, maar hij las alsmaar hetzelfde boek (van ene Ross Macdonald, een Amerikaan) dat steeds weer nieuw voor hem was. Als hij zich voornam een wandeling te maken naar het dorp of te werken in de tuin, bleek later dat hij was blijven zitten zonder notie te hebben hoe lang. Hij werd op de zonderlingste momenten wakker en spookte door het huis. In het dorpscafé gaf hij grote fooien en dat was niets voor hem. Zijn eetlust verdween zienderogen en hij liep niet langer kaarsrecht of stond – onaantastbaar – met de handen in zijn zakken en de wenkbrauwen gefronst.

Eén ding was niet veranderd. Hij lachte nooit.

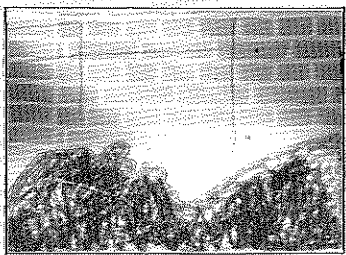
Als ze 's avonds een spelletje domino speelden, schoof hij een steen met een zes tegen een twee en hij werd woedend toen zij zichzelf een keer vergat en zei dat hij vals speelde.

Hij kon de warme en koude kraan niet meer uit elkaar houden, zodat hij zich lelijk verbrandde.

Lag het aan zijn ogen?

Hij kreeg een bril.

Die hij vergat of hij klaagde dat hij hem nergens kon vinden, terwijl hij op het puntje van zijn neus zat.

Het staat als een paal boven water dat het feit dat hij incontinent werd, een klap voor hem was. Niet zozeer, omdat hij de deur niet meer uit kon (hij was zo ouderwets dat hij alle hulpmiddelen van de hand wees), maar het betekende vooral dat hij niet meer op zijn eigen lichaam kon vertrouwen en hij zei bitter:

'Dat ze hem nu helemaal nooit meer zouden opbellen als ze een moeilijke zaak hadden.'

Hij had het voelen aankomen en geweten dat het ging gebeuren, toen hij de sleutel in het slot stak, hem omdraaide en... en... en tijdens de duizeling de urine door zijn broek voelde spuiten. Warm, kleverig. Nog drie weken later vond hij zichzelf stinken. Op zekere avond was hij opgestaan uit zijn stoel, had zijn winterjas aangetrokken ofschoon het hartje zomer was en had gezegd dat hij zijn vrouw ging zoeken.

'Ik ben je vrouw,' had ze gezegd.

Hij geloofde haar niet.

'Jules!' had ze geroepen. Het was een van de zeldzame keren dat ze hem bij zijn voornaam aansprak.

'Jules!'

Voor ze begon te huilen.

De specialist had hem gevraagd welke dag het was.

'Op de *Quai des Orfèvres*,' had hij geantwoord.

Hij was mager. Broos. Kwetsbaar. Onschuldig. Hij wilde toen de ambulance voorreed en hij vocht tegen de drie mannen die hem kwamen halen.

Hij was geen partij voor hen. Nooit zal ze zijn stem vergeten. Zijn ogen.

Voor haar was het natuurlijk het ergste. Zij bleef alleen achter in een huis dat te groot was en waar ze zich nooit thuis had gevoeld.

Ze wist dat hij nooit terug zou komen.

In het dorp had ze geen vrienden. Aan hem had ze genoeg gehad. Parijs was op slag een wereldstad geworden met monsterachtige proporties. Een mierenhoop. Een doolhof. Het was net of de *Boulevard Richard-Lenoir* nooit bestaan had.

Ze ging hem elke dag opzoeken met het eten dat ze voor hem klaarmaakte. Het was een hele reis naar de provinciestad waar het tehuis was. Ze had altijd een ziekelijke angst gehad te laat te komen en ze moest elke keer een kwartier wachten voor het hek openging.

Nog meer dan vroeger bemoederde ze hem, ze maakte ruzie met de verpleegsters als de zitting van zijn stoel zo hoog was, dat zijn been sliep, ze probeerde hem op te beuren, schudde zijn hoofdkussens, vroeg of hij dorst had en zag erop toe dat hij zijn pilletjes slikte.

Menigmaal merkte hij niet dat zij er was.

En wat ze samen niet allemaal hebben meegemaakt. De crisistijd van de jaren dertig, de Tweede Wereldoorlog en de wederopbouw, de promoties die hij gemaakt heeft sedert hij als jong agentje begon bij de *métro*, de grote warenhuizen en de stations, hun urenlange wandelingen op zondagmiddag, hun gesprekken,

wensen, gedachten en dromen, de chansons van Josephine Baker, Edith Piaf en Charles Trenet, hun wekelijkse films van Jean Gabin, Fernandel of Michelle Morgan, van alles...

Hij is alles vergeten. Lief en leed hebben ze gedeeld, Glad vergeten.

Kinderen hebben ze nooit gehad. Achter zijn brede rug werd druk gespeculeerd waaraan het lag. Dronk hij teveel? Kwam het door de ongerelde diensten of de spanning van het werk dat hem opslokte? of...? Er waren geruchten over een dochter die in een tehuis zou hebben gezeten of nog zat, maar niemand heeft het hem ooit durven vragen.

Want daar was hij de man niet naar.

Vaak droomt hij dat iemand zonder gezicht hem in de hand-boeien klinkt en dan wordt hij wakker. Zwetend. Schreeuwend zonder geluid.

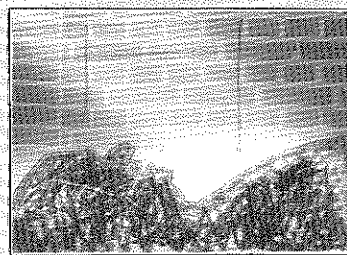
Ze zijn eraan gewend en zeggen oneerbiedig dat hij van voren niet weet dat hij van achteren leeft, want hij ligt er al zo lang.

Ze vroegere collega's hebben het een voor een laten afweten. Moers is gestorven. Net als Paul en Judel. Lognon die zelf een vrouw had die meer dan 25 jaar bedlegerig was, had voor de deur van zijn kamer rechtsomkeert gemaakt zonder hem te zien. Lucas was in huilen uitgebarsten en Janvier was zo overstuurd geraakt dat hij na terugkomst op het bureau een arrestant in elkaar had geslagen.

Grote kerels. Harde politiemannen.

Lapointe die hij vroeger 'mijn petit' noemde was de enige, die nog af en toe kwam. Hij praatte met hem over Parijs, roddelde over zijn collega's en kankerde over de verharding van de criminaliteit, het terrorisme en het heroineprobleem, zonder dat zijn *patron* een teken van medeleven gaf.

Zijn vrouw woonde tenslotte ook in het tehuis. Ze deelde een kamer met drie vrouwen die, net als zij nog bij de tijd waren, voortdurend met elkaar kibbelden en de rest van de tijd doodden met borduren, breien en boetseren.

Ze werd ziek en moest een paar weken bed houden en toen ze hem opzocht, in een rolstoel die werd geduwd door een verpleegster, merkte ze dat hij haar geen seconde gemist had.

Hij, die nooit alleen geweest was! Thuis wachtte zij op hem en zijn werk deed hij volgens de voorschriften met een collega die bovendien de auto bestuurde.

In de kamer hing een sfeer van vrede die tets dreigends inhield. Gisteren was dat. Vanochtend werd ze gevonden. Ze was overleden en ze rook naar het zoete parfum dat ze voor grote gebeurtenissen bewaarde.

Hij weet van niets.

Droomt hij? Hij doet zijn mond open.

Schreeuwt hij?

Hij is zo beroemd dat de artikelen in de kranten bij wijze van spreken al geschreven zijn. Maigret. Wie kent hem niet?

Naast zijn bed staan drie mannen in witte jassen. Hun gezichten zijn ernstig. Hij kijkt hun kant op zonder hen te zien.

Voelt hij het?

Het is zo stil dat men een speld kan horen vallen.

© Bert Hiddema

De schim van Humphrey Bogart opwekking van een archetype

Met Jos K. (bril) en Jos V. erop los

Bij de misdaadroman is het niet ongebruikelijk een schrijvend duo tegen te komen. Sjöwall en Wahlöö zijn een bekend voorbeeld. Soms is het moeilijker om te zien dat een boek van twee schrijvers is, omdat ze zich achter één enkel pseudoniem verschuilen. Zo waren de schrijvers achter Ellery Queen de twee neven Frederic Dannay en Manfred Lee. Ook Nederland kent zo duo's. Martin Mons bedekte de gezamenlijke inspanning van de gezusters Monsma. Een modern voorbeeld is J.J. de Lichte. De geestelijke vaders hierachter zijn Jos Kleinjans (31) en Jos Verhagen (29). Voor alle duidelijkheid, ze zijn geen familie.

Het pseudoniem De Lichte namen zij over uit een Brabants dialect dat in de buurt van St-Michielsgestel – de geboorteplaats van Verhagen – wordt gesproken. 'Een lichte is iemand die eigenlijk niet te vertrouwen is, maar die toch zijn charmante trekken heeft,' verklaart Kleinjans. 'Dus onbetrouwbaar met charme, zeg maar een Cary Grant als dief.' De auteurs leerden elkaar kennen in een studentenhuys in Nijmegen. Kleinjans studeerde daar vanaf 1972 biologie. Verhagen begon enige jaren later aan sociologie; 'Om de wereld te verbeteren...' Kleinjans: 'Wij hadden in Nijmegen een soort sfeertje opgebouwd waarbij wij met een groepje voortdurend naar de t.v. keken en naar de film gingen. Het hoorde erbij dat je zoveel mogelijk creatief keek, en dus commentaar en kritieken leverde. Zo hielden we onderling lezingen.' Als Kleinjans aan het einde van de jaren

zeventig naar Meerssen verhuist omdat hij een baan krijgt aan de universiteit van Limburg, blijft het contact met Verhagen bestaan en als deze in 1980 in Maastricht op bezoek is stelt hij voor zelf een boek te schrijven. Kleinjans gaat accoord en begin 1981 is het manuscript van *Het vergiftigde brein* af. De grap wordt pas (echt) serieus als uitgeverij Bruna het boek accepteert. Als gevolg van de reorganisatieperikelen van de uitgeverij, zal het boek pas in 1983 verschijnen.

Tijdens het gesprek voert Kleinjans veelal docerend het woord. Verhagen vult aan, komt met anekdotes en maakt grapjes. Tot u spreekt J.J. de Lichte. 'Wij meenden te zien dat de Nederlandse misdaadschrijvers om de figuur van de privé detective bleven heen draaien. Zij bedachten steeds alternatieven, maar gebruikten nooit de figuur zelf. Wij hebben wel eens in de Gouden Gids gekeken en in iedere grotere stad in Nederland zitten detectivebureau's. In Maastricht zitten er bijvoorbeeld vier. Een ander voorbeeld is een oom van mij. In een vlaag van verstandverbijstering – althans dat dacht men – opende hij een detectivebureau. En binnen twee maanden moest hij ophouden omdat hij het werk niet meer aan kon.' En dus kozen de auteurs voor een Nederlandse *private eye*. Het werd *Martin Rasker*: 'Discreet maar doortastend.' In *De drama driehoek* omschrijft een therapeut Rasker als 'mannelijk, beschermer van de zwakken en bestrijder van het onrecht, eenzaam maar onkreukbaar. Je (Rasker)

ziet jezelf als een Humphrey Bogart, de kruisvaarder van de twintigste eeuw.' In zijn eigen bewoordingen heet het, 'Rasker tegen de wereld.' Kleinjans: 'Ons uitgangspunt was om er een negatief karakter van te maken. Gewoon een vent die het alleen maar doet voor het geld en er verder niets mee weet te doen dan ermee op los te bonjournen. Het is typisch zo'n figuur die zich uitdrukt in merken en niet in items.' 'We zochten dus merken die naadloos op z'n karakter paste,' vult Verhagen aan. 'Wat past er dan beter dan een *Gauloise*, dat is een typische *hardboiled* sigaret.' Andere wezens-kenmerken zijn de *trenchcoat*, de *Zippo* en het *Brand-Up*-bier, 'We wilden een onsympathiek karakter,' vervolgt Kleinjans, 'maar gaandeweg zijn we toch gecharmeerd geraakt van bepaalde aspecten van hem. Daardoor is hij een ontwikkeling gaan door maken. Hij gaat nog weleens over de schreef, maar toch minder dan voorheen.' Rasker is menselijker geworden: 'Ik rook niet altijd als een fabriekspijp maar ik kan niet echt goed tegen vieze zaakjes.'

De ingang tot het genre kwam voor beide schrijvers via de film. 'In de jaren zeventig werd er nog maar zelden een Humphrey Bogart-film gedraaid,' aldus Kleinjans. 'Wij vonden die films geweldig. Het was één van onze uitgangspunten dat er een extreme wisselwerking moest bestaan tussen het kijken naar een film en het schrijven van een boek. Ik denk dat dat voor iedere detectiveschrijver geldt.' In hun boeken refereren de schrijvers dan ook vaak aan films en filmsterren.

'Als je op een gegeven moment al die films hebt gezien, zit je met een aantal bekende patronen,' aldus Kleinjans. 'Je herkent verschillende arche-typen zoals de verschillende 'scholen'. Dat moet je als een *matrix* over onze boeken leggen. De eerste twee boeken (*Het vergiftigde brein*, *Blauw bloed*) kun je zien als Dashiell Hammett-replica. Beiden beginnen bijvoorbeeld met de huilende blonde vrouw die de *private eye* opdracht geeft een familielid te beschermen. Het derde boek, *Blues voor Valerie*, is daarentegen Ludlum-achtig met op de achtergrond een wereldwijd complot. Het vierde boek, *De drama driehoek*, heeft een Agatha Christie-achtige plot. Een aantal personen zitten in een geïsoleerde omgeving waar een aantal moorden worden gepleegd, waarin een logische opeenvolging wordt gesuggereerd. Bovendien bevat het de nodige 'gesloten-kamer-moorden'. Het nieuwste boek, *De slavenhalers* is een politieroman.' Beide schrijvers vinden *De drama driehoek* het beste. Kleinjans: 'Omdat dat goed in elkaar zit en het snelst leest. Maar zo'n constatering heeft voor ons geen consequenties.'

Verhagen: 'We beginnen het schrijven van een boek met het bepalen van de *setting*. Daarna verzinne de de plot, wat meestal niet zo moeilijk is. Aan de hand daarvan maken we een scenario. Dat hoeft niet meer dan een pagina te beslaan. Daar staat in wat er in het hoofdstuk moet, dit

John le Carré

EEN VOLMAAKTE SPION

zijn nieuwste boek

een uitgave van

Sijthoff

in verband met het plot.' 'Dan schrijven we los van elkaar de hoofdstukken,' neemt Kleinjans over. 'We proberen zoveel mogelijk de chronologische volgorde aan te houden. Dan sturen we de teksten aan elkaar op zodat we van elkaar weten wat de ander erin heeft gestopt. Bij eventuele problemen bellen we elkaar op. Zo'n gesprek kan dan rustig anderhalf uur duren. De deal is dat je je aan de specifieke thema's van het hoofdstuk houdt. Maar daarnaast heb je de mogelijkheid om er nog wat bij te fantaseren. Dan typen we de ruwe materie gezamenlijk uit. We zitten nog ad hoc aan de machine dingen te fantaseren en te herstellen. We laten ook de verschillende stijlen in elkaar overvloeien. Zoiets is het simpelst op het woordniveau. Dat gaat zelfs zover dat mensen die ons vrij goed kennen, zelden of niet kunnen ontwarren wie welk hoofdstuk heeft geschreven. Zelf vind ik dat heel merkwaardig want ik blijf ontzette de verschillen zien.' Verhagen: 'Ik heb dus meegemaakt dat een paar jongens uit mijn geboortedorp feilloos allerlei dingen herkenden in de hoofdstukken die Jos (Kleinjans) heeft geschreven...'

De gemiddelde voorbereidingstijd van een boek is vier à vijf maanden. Het ruwe materiaal werken de auteurs in zo'n vier dagen om tot het uiteindelijke manuscript. Verhagen: 'Wat nogal scheelt in de snelheid is dat we alles maar één keer schrijven. We hebben dan ook de indruk dat de kritiek veel serieuzer is dan de wijze waarop wij de boekjes schrijven.'

In *De slavenhalers* hebben de auteurs elementen ingebouwd waarop in een eventueel volgend boek voortgeborduurd kan worden. Zo zou de jonge politie agent Eef Griffioen in dienst kunnen treden bij Martin Rasker, melden de schrijvers. Maar of het zover komt is de vraag. Kleinjans: 'Het hangt van de commerciële erkenning van Martin Rasker af of we doorgaan. Zelf lees ik al acht jaar geen detectives meer. Ik baal ontzettend van het idee als een of andere oude gek te gaan kicken op dingen die in feite geen moer voor stellen. Ik denk dat we zo'n 3 à 4000 boekjes per deel verkopen en daar doe ik het niet voor.'

Verhagen: 'Je hebt gelijk, het eerste boekje is kicken en dan is het afgelopen. Ik zie het zo, we hebben betaald leren schrijven.'

Kleinjans: 'Als er nou een film van Rasker gemaakt zou worden zou ik alsnog denken iets goed te hebben gedaan. We hebben altijd op het idee van een film zitten trippen. Tot dan beschouw ik het boek als tweede keus. Maar zoiets ketst in Nederland altijd af op de producenten.' Ook Verhagen wordt enthousiast: 'Het eerste boek hebben we met opzet zo filmisch mogelijk geschreven. Ook hebben we de boeken naar *Verstappen* gestuurd. Er is zelfs even sprake van geweest dat *Orlow Seunke* iets met ons script wilde doen.' Kleinjans: 'Stel je voor je eigen naam in zilver-witte letters over het doek... En dan *Rinus Ferdinandusse* als Martin Rasker...'

Rob van 't Wel

Britse Misdaadgolven

Nieuwsbrief van Jessica Mann

Een vast verschijnsel in het Londense literaire jaar vormen de woedende verwijten over de toekenning van literaire prijzen. Maar de juryleden voor die gebeurtenissen – en er zijn er honderden in verschillende categorieën – hebben meestal gelijk. In ieder geval bestaat bij mij geen twijfel dat de winnaars van de *Gouden Dolk* (Golden Dagger) van de Crime Writers' Association in de afgelopen jaren inderdaad de beste schrijvers van de hedendaagse misdaadfictie zijn. De meesten onder hen zijn kortgeleden weer met nieuw werk gekomen en de superioriteit van de auteurs is een garantie voor de kwaliteit van de boeken, zelfs als die niet tot hun beste gerekend mogen worden. Van *Julian Symons*, *Anthony Price* en *Peter Dickinson* ligt er nieuw werk in de boekhandel, evenals als van *H.R.F. Keating*. Zijn *Under a monsoon cloud* is volgens mij een schitterende aanvulling van de serie over inspecteur Ghote, de menselijke en aardigste hedendaagse smeris.

In levende lijve zijn misdaadschrijvers – in tegenstelling tot de personages in de door hen bedachte realiteit – vriendelijke types onder elkaar. Ze komen elkaar vaak tegen op partijtjes, weekeinden en andere vredige ontmoetingen. Uiteraard zie je er dan een hoop zich afvragen hoe ze zo'n ervaring in hun werk kunnen gebruiken. *B.M. Gill* (ook een schrijfster die de Golden Dagger een keer heeft gewonnen) heeft een nieuw boek geschreven dat gaat over

'The golden guillotine club'. Op de jaarlijkse bijeenkomst doet een van de leden de fantasie in werkelijkheid omslaan. *Seminar for murder*, zoals het boek heet, is heel leuk, maar een beetje te gekunsteld voor een boek dat bedoeld is als een nogal serieuze misdaadroman. De boeken van Marion Babson zijn juist met opzet luchtig en a-serieus. Het is zonneklaar dat zij een van die 'dodelijke' uitstapjes heeft bijgewoond, waarbij een reisbureau een 'moordweekeind' arrangeert voor zijn (meestal) Amerikaanse clientèle. Daarbij horen verrassingen als verdwaald raken in de mist in Dartmoor met in de verte het gehuil van Baskervilliaanse honden of met een punter precies onder de brug in Oxford doorvaren, waarop Peter Wimsey Harriet Vane ten huwelijk vroeg. Dan wordt er ook een sappige moord op poten gezet en vervolgens gaan de gasten met hulp van aanwijzingen aan het speuren, bijgestaan door een acteur die als Poirot of Miss Marple uitgedost is. In *Weekend for murder* zijn de deelnemers en de andere gasten op traditionele wijze door de sneeuw van de buitenwereld afgesloten en veroordeeld tot het verblijf in hun statige, afgelegen hotel en dan vloeit er echt bloed. De echte liefhebber kan zijn plezier nog vergroten door de personages te vergelijken met hun naamgenoten – Rinehart, Chandler, Ackroyd, enz. U weet misschien niet dat ik in een oud landhuis in Cornwall woont en wat bijna nooit gebeurt, nu zijn we ingesneeuwd en de wind raast om het huis. Het zal niet lang meer duren totdat ik die bloedstollen-de kreet zal horen...

Jessica Mann

Zwijnaardse stwg 6

9000 Gent

BOEKHANDEL WALRY

U KUNT ER WAT VRAGEN

Thrillers en Detectives bij voorbeeld

tel: 091-229167

New
in paperback

At all bookstores

RUTH
RENDELL

AN
UNKINDNESS
OF RAVENS

'First-rate whodunnit... at the top of her form'
GUARDIAN

13,60

Unkindness? 'An unkindness' is the collective word for a group of ravens.

They are not particularly predatory birds... but neither are they soft and submissive.

Now the raven has become the symbol used by a feminist group whose attitude to the male sex is anything but soft and submissive

'A brilliant reshuffling of a pack of clues... Rendell at her richest'
Sunday Times

'Well plotted... baffling... still the tops'
Sunday Telegraph

'A climax as chilling and unexpected as any she's perpetrated before'
The Times

'Ruth Rendell is really first-class... a natural story-teller'
Times Literary Supplement

van heinde
van verre
van
itmar

Amsterdam Importer/Distributor

Made in USA & UK

Kwade aap

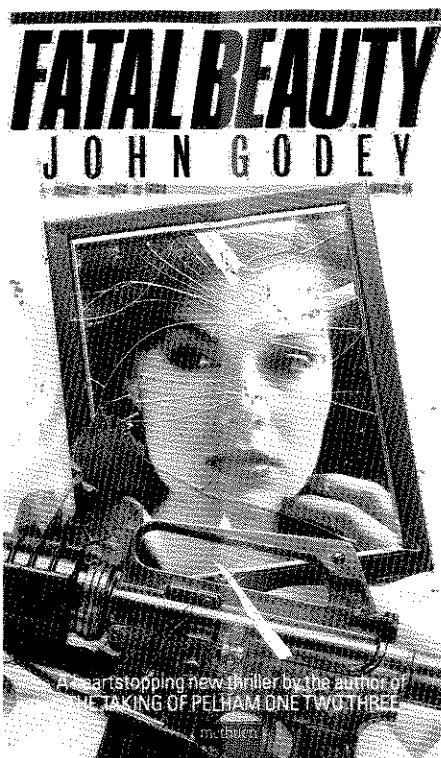
Een professor in de Engelse Letterkunde wordt beestachtig vermoord in zijn werk-kamer aangetroffen in **Monkey Puzzle** van Paula Gosling (Pan, VD, 16,65). Een gruwelijk detail is dat de moordenaar ook zijn tong heeft uitgesneden. Inspecteur Stryker wordt op de zaak gezet en hem blijkt al snel dat het slachtoffer een stuitend figuur was, die niet alleen zijn collega's met zijn dodelijk scherpe tong terroriseerde, maar ook niet terugschrok voor chantage. De andere medewerkers van de faculteit haatten hem zonder uitzondering diep en met gegronde redenen, zodat het Stryker verbaast dat de moord niet eerder heeft plaatsgevonden. Zoals het hoort werkt hij het lijstje verdachten systematisch af tot de zaak rond is en hij er nog een leuke vriendin aan over houdt. Het is een aardig verhaal van dertien in een dozijn, waarin de schrijfster merkwaardigerwijs regelmatig hele rare grappes maakt over de homosexualiteit van de vermoorde professor. (HKO)

Margaret Truman stamt in rechte lijn af van de gelijknamige president van de Verenigde Staten en heeft zich toegelegd op het schrijven van moord-mysteries die zich afspelen in het Zenuwcentrum van het land: Washington. Mevrouw Truman weet waar ze het over heeft, althans: dat is de boodschap. In **Murder On Embassy Row** (Fawcett, VD, 16,65) vergunt zij de lezer een kijkje achter de schermen van het internationale, diplomatieke circuit. Politie-captain Morizio dient zich bezig te houden met de moord op de kaviaar-believende Britse ambassadeur. Tegelijkertijd krijgt hij echter te horen zich vooral niet te veel in de zaak te verdiepen. Dat doet Morizio natuurlijk toch maar erg veel vaart krijgt het verhaal toch niet. Mevrouw Truman houdt er een ongemeen slaapverwekkende vertelstijl op na. Hoe het ook zij: de morele afgronden achter de hoge façades zijn weer onheilspellend diep, we leren *alles* over kaviaar en constateren dat de cynische ontknoping de moeite waard is, maar 300 pagina's te laat komt. (MD)

Moederliefde

John Godey, auteur van een tiental minder bekende thrillers en de bestseller *The Taking of Pelham One Two Three*, publiceerde twee jaar geleden **Fatal Beauty** (Warner Books, VD, 16,65). Een jonge Amerikaanse student die na een studiereis in Italië is achtergebleven voor een fatale Italiaanse schoonheid, raakt betrokken bij

de ontvoering van een CIA-man door de Rode Brigades. Zijn moeder, door hem spottend *Jewish Mother of the Year* genoemd, vertrekt onmiddellijk vanuit New York naar Italië om haar zoon te redden. In haar kielzog blijkt ze mensen van de CIA en de KGB mee te sleuren over de oceaan, en in Italië wordt ze bovendien gevolgd door de plaatselijke politie, loslopende boeven en de *paparazzi*. Al die achtervolgers maken elkaar en de bezorgde doch schrandere moeder het leven zuur (en proberen elkaar uit de weg te ruimen), maar in het voetspoor van moeder bereiken allen uiteindelijk De Schuilplaats, waarna een zeer spannende ontknoping volgt. Dit boek is vreselijk spannend, vol met grappen, nooit saai of langdradig. De karakters van hoofd- en bijfiguren zijn goed getroffen, al herinnert de beschrijving van de terroristen soms aan Doris Lessings *The Good Terrorist* (en dat was ook voortreffelijk). Van harte aanbevolen, maar de lezer zij gewaarschuwd: je kunt het niet meer neerleggen en... 390 bladzijden. (MB)

Fantastisch

Charles Witter Kirwan is op zijn oude dag ongeneeslijk ziek geworden en heeft besloten om met één klap wraak te nemen voor alle tegenslagen die hij heeft ontmoet. In **The dark fantastic** van Stanley Ellin (Berkley, VD, 14,75) vertelt hij minutieus hoe die wraak wordt voorbereid. Zijn monoloog wordt af en toe onderbroken door de belevenissen van John Milano, die man

die hem uiteindelijk onmaskert. Milano ontdekt eigenlijk bij toeval wat er met Kirwan aan de hand is. Bij het opsporen van gestolen schilderijen krijgt hij belangrijke informatie van een mooie, zwarte dame en om iets terug te doen gaat hij na waar haar zusje zoveel geld vandaan haalt. Van het een komt het ander en zo bewijst Milano ook de gemeenschap een dienst. Ellin heeft het allemaal leuk bedacht. De monoloog van Kirwan is heel beklemmend, maar de gekunstelde opzet maakt het boek enigszins topzwaar. (FH)

Anthony Carter – hoofdpersoon van James Leasors **Ship Of Gold** (Fontana, VD, 15,15) – is een gesjeesd militair en houdt zich in Portugal onledig met zweminstructie en het lokale gigolo-wezen. Dan wordt hij benaderd om een schip met goud te helpen opduiken. Vanaf dat moment begint de plot onbeheersbaar uit de hand te lopen. Het goud blijkt er niet te zijn. Twee Afrikaanse leiders staan elkaar naar het leven. Een Atoombom (aha!) moet uitkomst bieden. Internationale schurken melden zich op het toneel. Dit klinkt misschien chaotisch maar het bleek ook (gelukkig) ondoenlijk dit weerzinwekkend slechte boekje weer 'fris' voor de geest te halen. (MD)

Mr. Hammond, een duistere zakenman, wordt in London gekidnapt. Het gevolg hiervan is verbluffend; de CIA, de Russen, de Arabieren en een organisatie genaamd Comptel komen in het geweer om hem vrij te kopen. De hoogste bieder mag de zakenman mee naar huis nemen. Comptel geeft Pete Chamberlain de opdracht om de arme gegijzelde op te sporen voordat de 'veiling' plaatsvindt. Maar hij is niet de enige die op zoek gaat en er ontbrandt een genadeloze strijd op leven en dood. De duistere kidnapper is echter iedereen te slim af en het bieden neemt toch een afgang. In het 'veilinggebouw' komt het uiteindelijk tot een ontknoping. Dat is ongeveer waar **The Auction** van Justin Scott (Grafton, VD, 16,65) over gaat. Door het grote aantal opgevoerde personen is het een wat rommelig geheel, maar niettemin boeiend. (RK)

Er zij licht!

Bari Wood vind ik een afstotende naam, maar nu heb ik al twee boeken van deze schrijfster gelezen die ik aardig vind. **Light source** (Signet, VD, 18,55) heeft net als *The Killing gift* (*De moordende gave*) een typische eigenheimer als hoofdpersoon. Ook dit keer gaat het om een vereenzaamde intellectuele vrouw. In haar eentje heeft ze een uitvinding gedaan op het gebied van de kernfusie, waarvan een grote oliemaatschappij wakker ligt. Helaas voor haar ligt de directeur ook wakker van haar intellect. Hij kan het nog steeds

niet verkroppen dat zij hem een keer op het schooltje voor superslimme kinderen voorbij heeft gestreefd. Het boek beschrijft voornamelijk de inventiviteit van de vrouw om haar belagers van zich af te houden en ook al wordt ze afgeschilderd als een beetje typische intellectueel, toch ging mijn sympathie al snel naar haar uit. Laat ze aan het eind van het verhaal nu ook nog een zegen voor de USA betekenen! (TC)

Heat from another sun van David Lindsey (Pocket, VD, 14,75) is een knappe politieroman die tot het eind blijft boeien. Inspecteur Haydon, een intelligent en gevoelig man, die eigenlijk tegen de zware druk van zijn beroep niet is opgewassen, krijgt nauwelijks hersteld van een psychische inzinking, een moeilijke zaak voorgeschied. Een merkwaardige miljardair à la Howard Hughes heeft een onverkijkelijke hobby. Hij verzamelt filmmateriaal met geweld als onderwerp. In een voortdurende stroom krijgt hij dit van over de hele wereld toegestuurd. Films van oorlogen, martelingen, ondervragingen en beelden die door film- en televisiemat-schappijen te bloederig of te wreed worden geacht voor het publiek vinden bij hem gretig aftrek. Zijn smaak wordt echter steeds veeleisender, zodat hij zelf 'live' gruwelijkheden gaat organiseren. Een van de oorlogsfoto's die hem vaak materiaal leverde, probeert hem hiermee te chanteren. De man die hem hielp om de opname op cassette vast te leggen wordt vermoord en naarmate Haydon dichtert bij de oplossing komt, vallen er meer slachtoffers. (HKO)

Fraaie spion

Wat heeft het voor nut om een onbekend boek uit 1966 twintig jaar later in paperback te herdrukken? **The night is a time for listening** van Eliot West (Pantheon Books, VD, 16,65) bevat op het omslag de gebruikelijke warme aanbevelingen. De New York Times achtte deze spionage-thriller destijds zelfs verplichte kost voor elke Le Carré-fan. Toch zijn titel en auteur in de gebruikelijke naslagwerken niet terug te vinden, zodat we moeten aannemen dat het boek indertijd een onopgemerkte dood is gestorven. Achteraf is dat jammer, want Eliot West blijkt inderdaad een getalenteerd schrijver in de traditie van Le Carré, en als het in '66 anders zou zijn gelopen had hij misschien een mooi spionage-oeuvre opgebouwd. Nu moeten we het, voor zover ik weet, doen met dit

ene verhaal dat zich afspeelt in het Duitsland van kort na de oorlog. De hoofdpersoon, een Amerikaanse journalist van onduidelijke komaf, heeft zijn Frans-joodse echtgenote aan de Nazi's verloren en is tot alles bereid om zich te kunnen wreken op haar moordenaar. Hij meldt zich daartoe als aspirant-spion bij de Russen in Oost-Berlijn en vanaf dat moment springt de handeling heen en weer tussen Londen en Berlijn. De morsige armoede van de eerste naoorlogse jaren vormt het sfeervolle decor waartegen zich de blinde obsessie van de hoofdpersoon ontwikkelt. De afloop is onverwacht, maar de auteur is erin geslaagd de psychologische kentering van zijn karakters minutieus en geloofwaardig te beschrijven. (BV)

The bear's tears is de nieuwste van een tamelijk lange serie dikke boeken van Craig Thomas (Sphere, VD, 15,15). Het heeft de snorkende ondertiteling *'the devastating all-action superthriller'* en dat komt niet helemaal uit. Het verhaal behelst een val waarin het hoofd van de Engelse MI-5 loopt en die uiteraard door de KGB is opgezet. De Russen weten door ingenieuze film- en geluidsverslagen de Engelsen te laten geloven dat Aubrey al veertig jaar voor hen werkt. Zo komt de weg vrij voor de echte Russenvriend als hoofd van de Engelse Geheimdienst. In het verhaal wordt zeer omstandig beschreven hoe twee vrienden van Aubrey zijn naam weten te zuiveren en zijn opvolger en achtervolger als de kwaaië pier weten aan te wijzen. Hoewel het in principe om een goede opzet voor dit soort thrillers gaat, is het boek zo lang uitgesponnen (535 bladzijden) dat ik het meermalen vermoed terzijde legde. De spanning ebde iedere keer weer geleidelijk weg. Het is dus echt een boek voor de volhouder. (WV)

Teloorgang

Twee half mislukte popmuzikanten worden in hun Newyorkse flat doodgeschoten en door Alice Ellis, een vriendin van jaren her, ontdekt als ze binnenkomt om de planten water te geven. Er is sprake van een cocaine-deal, er ontbloeit een romance tussen Alice en een geheimzinnige botanicus die tegenover haar woont, maar het echte thema van Jane Smiley's **Duplicate Keys** (Pocket Books, VD, 16,65) is de teloorgang van een hippie-achtige vriendencan die vijftien jaar eerder in Minneapolis was ontstaan. Van de bloemrijke jaren zestig naar de kille jaren tachtig: het verhaal is al vele malen eerder verteld en Jane Smiley weet er niet veel nieuws aan toe te voegen, hoe competent ze ook schrijft. (BV)

I'll make him a offer he can't refuse

Gezocht de volgende boeken van **Herman Middelburg**: Het Spaansche Goud – De verdwenen documenten – Het slot aan de Amblève – De verdwijning van mr. Perdrix – Het spookhuis in de Vendée – De juwelen van Lombok – Kleedkamer no. 14 – De moord in de Rijnbar – De schaduw van Capulet – Het mysterie van de gele enveloppe
Klaas Vanderspoel – Henri Dunantlaan 81 – 9728 HC Groningen Tel. 050 – 255796 (na 16.30 uur)

In 1970 was in de bioscoop een voortreffelijke Britse spionagefilm te zien, *'The executioner'* (Verraad loert overal), geproduceerd door C. Schneer, geregisseerd door S. Wanamaker en met in de hoofdrol G. Peppard. Onlangs is hij ook op video uitgebracht. De film was gebaseerd op een boek van **Gordon McDonell**. Ik heb dit boek nooit in de handel gevonden. Wie kan mij vertellen of er een Nederlandse vertaling van dit boek bestaat of waar het in het Engels is te krijgen.

R. de Raeye, Slingerweg 4, 2243 GT Wasse-naar

Wie kan mij vertellen of er in Nederland een **Sherlock Holmes Society** bestaat. Via de Sherlock Holmes Society of London kreeg ik een adres hier op (p/a Landmin, Brandespad 2, 3067 EB Rotterdam) dat nimmer reageerde. A.A. Lutter, Vroente 25, 4841 GT Prinsbeek

In het vorige nummer stond een vraaggesprek met Tomas Ross over de oprichting van een vereniging van Nederlandse misdaadauteurs. We hadden u graag nieuwe informatie willen geven (zie overigens ook de Britse en Amerikaanse nieuwsbrief over de activiteiten van soortgelijke clubs in het UK en de USA), maar er is (even?) een stilte ingetreden. Diverse misdaadauteurs die ik er naar informeerde bleken ontredderd door het leven te moeten, voorlopig zonder vereniging. De kas van de vereniging was nog niet gevuld en de Gouden Strop nog niet gemaakt, dus wat dat betreft kan er ook weinig gebeurd zijn. **Tomas Ross** viel niet te bereiken, maar was wel in Zweden gesigneerd (Komt er dan toch een nieuwe **Sjowall** en **Rösslöf**?). Wie weet wordt dit bericht wel het begin van een spannende feuilleton. (TC)

In Duitsland verscheen onder redactie van **Klaus-Dieter Walkhoff-Jordan** de **Bibliographie der Kriminalliteratur 1945-1984**, waarin is geprobeerd alle oorspronkelijk en in het Duits vertaalde misdaadromans te vermelden. (Ullstein, 34,35). De Nederlandse misdaadroman blijkt te zijn vertegenwoordigd door Jan Apon, Baantjer, Martine Carton, Willy Corsari, F.R. Eckmar, Robert van Gulik, Ivans en van de Wetering. Uiteraard kan men er ook alle autochtone auteurs in terugvinden. Het aardige is dat de bibliografie ook een stel **Oosteuropaanen** vermeldt, een groep auteurs die je anders nooit zou tegenkomen. Maar let op, voor het grootste deel zijn ze bij Oostduitse uitgevers gepubliceerd en dat zou betekenen dat het vooral om didactische in plaats van spannende werkjes gaat. (TC)

Laatste nieuws

Het Genootschap blijkt toch echt te bestaan. Gedateerd 1 maart 1986 verscheen er een persbericht in deze zin.

Dode kapitalisten

Nieuwsbrief van Josh Pachter

(die in maart en juni moeten verschijnen) hebben ze een *Thin man*-verhaal van Dashiell Hammett dat nog nooit eerder is gepubliceerd en in nummer 7 (september) staat een nog ongepubliceerd verhaal van John D. MacDonald. Voor 8 dollar per stuk kunt een nummer bestellen (inclusief verzendkosten). Het adres is Richard Layman, Brucoli Clark Inc., 2006 Sumter street, Columbia, South Carolina 29201, USA.

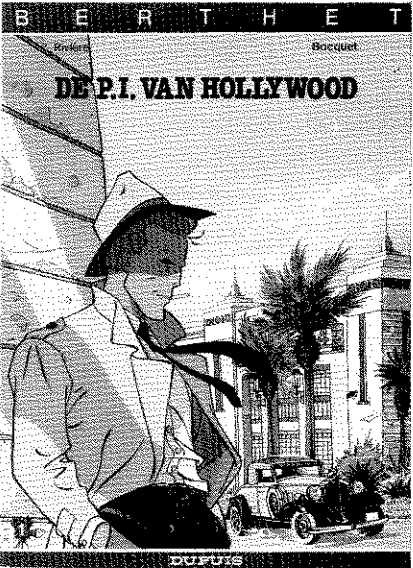
Een ander veelbelovend nieuw tijdschrift is **Hardboiled**. De kwaliteit van de verhalen wegen ruim op tegen het uiterlijk. Een abonnement voor één jaar (4 nummers) kost 14 dollar. Het adres is Wayne Dundee, 903 W. Jackson street 8, Belvidere, Illinois 61008, USA.

Dit jaar is het dertig jaar geleden dat **Cop hater** verscheen, de eerste aflevering van de prachtige serie van Ed McBain's politieromans over het **87th Precinct. McBain** – die in 1926 als **Salvatore Lombino** werd geboren, veranderde zijn naam in **Evan Hunter** in de jaren veertig en heeft ook geschreven onder de namen Curt Cannon, Hunt Collins en Richard Marsten – is nog steeds actief. Naast de 87th Precinct-boeken, schrijft hij ook een succesrijke serie over de advocaat/speurder **Matthew Hope** en blijft hij ook bezig aan gewone romans en scenario's onder zijn naam Evan Hunter.

Theo Capel vroeg me om ook wat meer over mezelf te vertellen. Ik ben Amerikaan, maar sinds 1979 woon ik buiten de Verenigde Staten – eerst in Amsterdam, toen in Bahrein en nu in West-Duitsland. Regelmatig staan mijn misdada verhalen in alle Amerikaanse misdada bladen en in Nederland zijn ze in Margriet en Libelle opgedoken en in diverse verzamelbundels. In 1983 verscheen bij Loeb de bundel **Uitnodiging tot moord**, die als Zwart Beertje is herdrukt. Een tweede bundel, **De levensboom**, verschijnt deze zomer en nu ben ik met mijn eerste roman bezig, **Moord in het Begijnhof**. Zelf heb ik ook verschillende verzamelbundels samengesteld, zoals **Misdad op bezoek** en **Meesters der misdad** en de nieuwste bundels **Top SF 1 en 2** (Bruna) en **Top horror** (Loeb). Koop ze! Lees ze! Geniet ervan! See you next time.

Josh Pachter

In het juninummer: De vakantieoffer moet vol.
Het afstropen van de boekwinkel

Kijk uit je Doppen

Beloofd is beloofd: nog een aflevering strips uit het weekblad **Robbedoes**.

Vorig jaar verscheen **De PI van Hollywood** van tekenaar **Berthet**. De titel is het verhaal. Jaren '30, eigenzinnige privé-detective wordt te hulp geroepen, komt te laat en wil de moord op zijn opdrachtgever alsnog oplossen. Décor: Hollywood, slappe hoeden, trenchcoats, mooie auto's, fraaie dames, filmmagnaten en twee horror-acteurs met een persoonlijke vendetta die verdacht veel weghebben van **Karloff** en **Lugosi**. Heeft U nog meer cliché's in voorraad?

Toch is **De PI van Hollywood** een verdienstelijk album. Berthet is een jonge tekenaar met een strakke tekenstijl die tegen de Klare Lijn (Kuifje!) aan hangt. Berthet maakt stijlvolle décors, kleurt zijn strips fraai in en speelt met licht en donker, schaduwen en suggestieve camerahoecken. Berthet creëert sfeer, of het nu om koffie en wapensmokkel in de jaren '20 (in: **Koffiekleurtje**), horror-achtige gebeurtenissen in de vijftiger en zestiger jaren (in: **Dreigende Jaargetijden**) of een **PI** uit Hollywood gaat.

De serie **Jerome K. Jerome Bloks** is van een totaal ander gehalte. Het tekenwerk is sober, realistisch en bijna onopvallend; de scenario's maken van Jerome Bloks echter een ongewoon sympathieke strip. Jerome Bloks is twintig, woont in Parijs, kleedt zich in regenjas (te kort) en gleufhoed (te klein) en wil detective worden. Een schriftelijke cursus – mét dodelijk praktijkexamen – moet daarvoor zorgen. En aangezien Jerome ondanks alle onhandige streken behept is met enige intelligentie en doorzettingsvermogen loopt alles redelijk goed af.

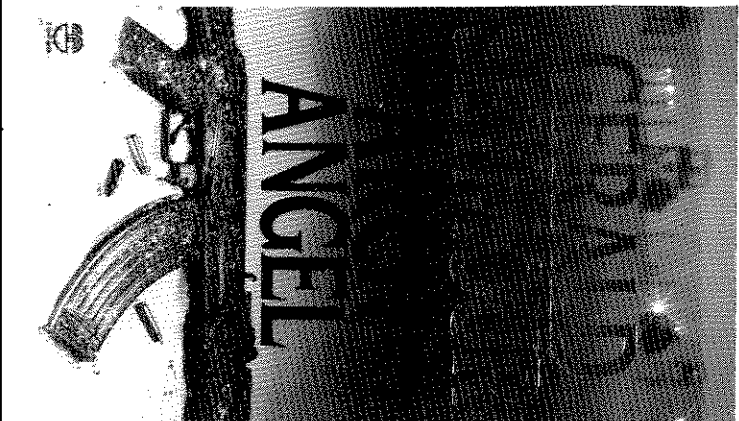
Jerome K. Jerome Bloks probeert nu eens niet voor te borduren op literaire- en film-detectivegenres. Het is juist een moderne uitvoering van de jeugd-detectivestrips uit de jaren '50. In Jerome Bloks worden de karakters met zorg uitgewerkt, de verhalen zijn subtiel en humoristisch, de plots blijven niettemin spannend. Een prestatie.

Martijn Daalder

De albums van **Berthet** (De PI, Koffiekleurtje, Dreigende Jaargetijden) en de serie **Jerome K. Jerome Bloks** (twee delen) door **Le Tendre, Makyo** en **Dodier** worden uitgegeven door Dupuis en kosten f 6,75 per stuk.

Kort Amerikaans

Gerald Seymour breekt maar niet echt door. Je hoort in ieder geval weinig over hem praten, terwijl hij toch een serieszrijver is met een hoge, constante kwaliteit. Zijn eerste twee boeken, *Harry's game* en *The glory boys*, zijn voor de televisie bewerkt en leverden spannende series op. Seymour heeft de netging de goede inborst van zijn hoofdpersonen sentimenteel te overdrijven, maar dat maakt hen juist zo aardig om te volgen. De mens is goed, verdient onze sympathie, maar het is de vraag of hij het redt. Dat is toch aardige themadiek?

Titel	Thema	Sex	Geweld	Opvoedende waarde	Oordeel
Margery Allingham The fashion in shrouds Bantam, VD, 12,75	Speurder uit betere kringen lost zelfmoord op.	Bestond voor de oorlog niet	Beschaafd met pistool, en nieuw, ook met insuline	Emancipatie maakt niet gelukkig	Op zich een sympathiek onweije (KK)
Margery Allingham Deadly duo Bantam, VD, 12,75	Twee novellen in één band over oplichting en ontferen.	Goede opvoeding voorkomt het, maar ook Franse origine roept het niet op	Zit in de koffie en aanslag op antieke klok	Kijk uit voor keurige dames	Twee verhalen voor hetzelfde geld en toch niet veel gekregen (KK)
Robert Barnard Death by sheer torture Dell, VD, 14,75	Het recht van de eerstgeborene gaat nooit verloren	Gewoon is niet gek genoeg	Als woorden konden doden...	Aan de Engelse adel gaat niet veel verloren	Barnard blijft leuk, maar deze is iets minder (FH)
Delacortia Lola Ballantine, VD, 12,75	Avonturiers bevrijden gevangen popster	Ironisch bedoeld, dus melig	Een uit de hand gelopen schietpartij	Nooit meer een boek van Delacortia	Alleen een zes min voor de moeite blijft over (GJT)
Peter Dickinson Walking dead Pantheon, VD, 16,65	Rattenonderzoeker ontwaakt in bananenrepubliek uit lethargie.	Zijdelings beschreven als deel van het leven zelf	Een handjevol slachtoffers, waaronder een sympathieke rat	Een mens is nooit te oud om mens te worden	Dit is Dickinson op zijn top (HKe)
Robert Serling Airforce One is haunted St Martins, VD, 16,65	Geest van FDR adviseert huidige president USA	Bejaardenromanlek	Dreiging van WO II	Er is leven na de dood	Ergenlijke flauwekul (HKO)
Gerald Seymour Red Fox Fontana, VD, 16,65	Britse gegijzelde zakenman moet worden geruild tegen Italiaanse terrorist	De rijpe dames en de mooie Italiaanse jongetjes	Er vallen hier en daar wat doden	Bezint eer gij begint	Enigszins opgeklapt verhaal over Italiaans terrorisme (RK)
Gerald Seymour Archangel Fontana, VD, 16,65	Engelse spion in Russisch strafkamp laat zich niet kisten	Er is wel energie, maar geen libido	De Engelsman weet wat escalatie is	Voor al een lesje moraliteit	Seymour breekt nog wel eens naar de top door (TC)
John Trenhaile Nocturne for the general Sphere, VD, 16,65	Russische verrader in strafkamp laat zich ook niet kisten	De potentie heeft te lijden van de dunne soep	Het is koud en er wordt zeer veel gepraat, dat is al erg genoeg	Hoe ontspan ik uit een kamp	Uitgesponnen slodelijk van een trilogie (TC)
Janwillem van de Wetering The streetbird Pocket, VD, 14,75	Zwarte pooier met grote potentie en magische krachten wordt vermoord	Grijpstra en de Gier zijn meer praters dan doeners	Gunniknuppel, blanke sabel, alles blijft in de broek	Kleine cursus Voodoo	Euforie en razernij loeren allebei op de lezer (TC)